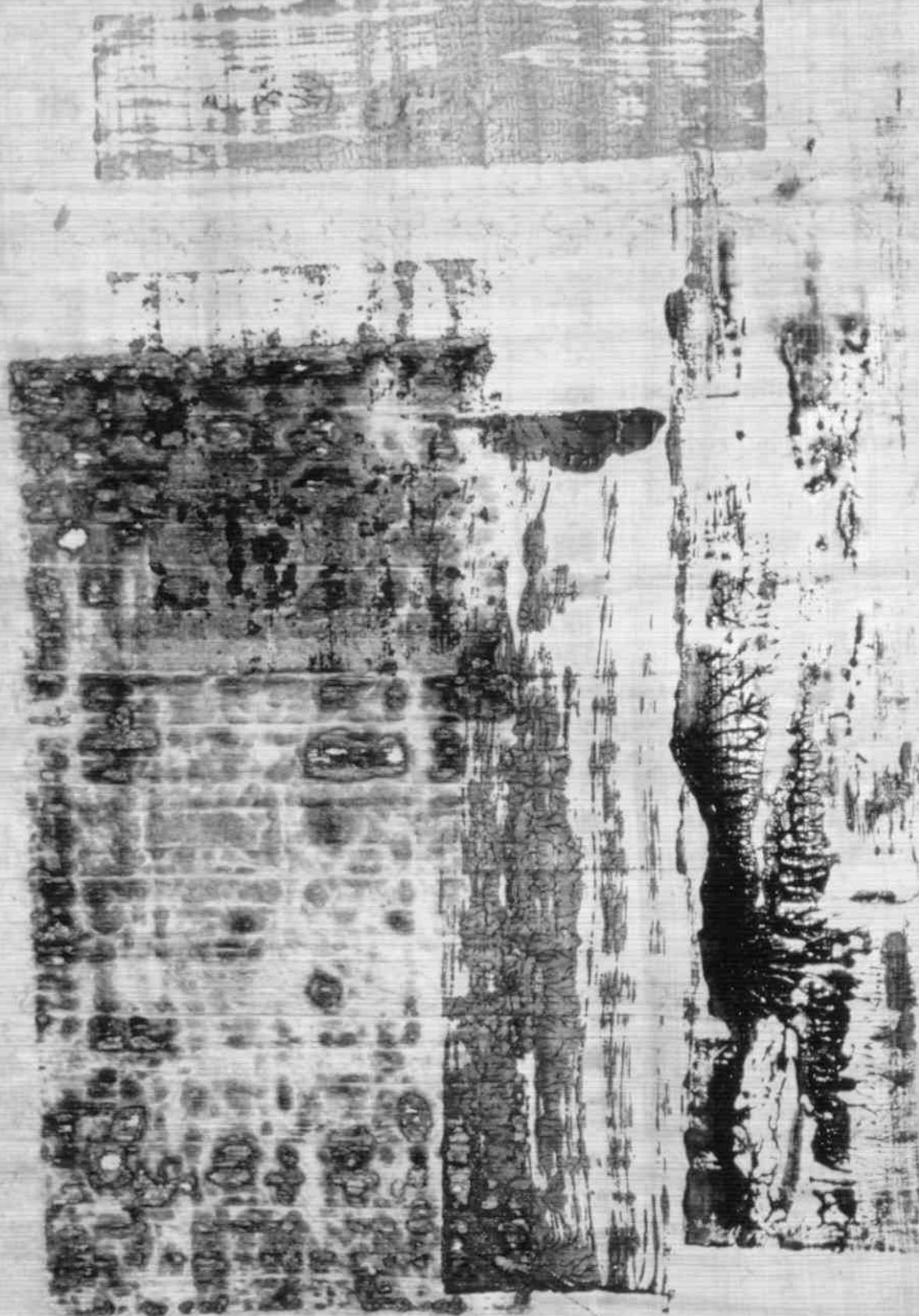

flor de card

Sant Llorenç des Cardassar * Març de 2006 * Núm. 335

La República

El dia 14 d'aquest mes d'abril farà 75 anys que es va proclamar la Segona República a l'Estat espanyol, dos dies després de les eleccions municipals que suposaren un rotund fracàs per als partits monàrquics. Aquest esdeveniment es va celebrant a diversos indrets de l'illa -no sempre amb la naturalitat que seria desitjable, tot s'ha de dir-, i a hores d'ara desconexim si a Sant Llorenç se'n farà algun acte institucional per part de l'Ajuntament.

Entre els anys 1930 i 1932, en el nostre poble hi havia 146 persones que s'afiliaren a Esquerra Republicana, a les quals cal afegir-hi els republicans conservadors, que a Sant Llorenç estaven majoritàriament apuntats al Partit Lliberal Demòcrata, de Joan March, popularment conegut com el *Centre Popular dels Verguistes*. Una gran part d'aquests llorencins -sobretot els d'esquerrers- van patir algun tipus de repressió o marginació quan va triomfar el cop d'estat encapçalat pel general Franco, i fins al dia d'avui encara no han rebut cap tipus de reconeixement públic.

Perquè no cal perdre mai de vista que els republicans eren els qui anaven per la llei, els qui havien guanyat les eleccions democràtiques que forçaren el rei Alfonso XIII a anar-se'n a l'exili. Els qui no acceptaren el joc democràtic eren els altres, els qui aconseguiren el poder amb la força de les armes.

De tota aquella gent del nostre poble n'hi va haver que perderen la vida, uns afusellats i altres assassinats sense judici, alguns patiren anys de presó, molts sofriren humiliacions públiques i la majoria va haver d'acotar el cap per poder conservar la vida o la llibertat, renunciant a expressar les seves idees només perquè no eren les mateixes que les dels guanyadors.

I això que foren els republicans els qui demostraren un interès especial per al futur dels infants, ja que començaren les escoles de Son Carrió (agost de 1932) i compraren els solars de les de Sant Llorenç (desembre de 1935); com a contrapartida, els guanyadors es torbaren 25 anys a construir una escola en el nostre poble.

Avui en dia, a altres indrets del món civilitzat, no resulta gens estrany esser republicà, ans al contrari -França, Alemanya, Itàlia, Portugal, els Estats Units...-, tot i que per aquí encara hi ha gent que els demonitza. Per això consideram que seria just i necessari un reconeixement públic, a fi de tancar definitivament les ferides que els altres havien obert, un reconeixement que encara no s'ha fet trenta anys després de la mort del dictador.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@wanadoo.es

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Març del 2006

Número 335

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Ignasi Umbert

Col·laboren

	Papir	Portada
Felip Forteza	Teatre	3
Guillem Pont	Biblioteca	4
Maria Isabel Pont	Enrevoltant...	6
Galmés/Pont	Demografia	7
Nicolau/Simonet	Ciclisme	7
José Cortès	Jeroni Galmés	14
	Tal dia com avui	21
	Una fotografia	25
Tomàs Martínez	L'ecologia i la mort	8
	El termòmetre	18
Pau Quina	Més enllà del batiport	9
Pere Santandreu	Coses a dir	10
Bàrbara Mesquida	Poesia	11
Pere Sampol	Finançament	12
Serveis Socials	Memòria	15
Antoni Sansó	Art	16
Ignasi Umbert	Cardassar	17
Margalida Fiol	Pàgina infantil	19
Auditori	Actes	20
Crom el Nòrdic	Filosofia	22
Miquel Jordà	E.L.A.	24
Joan Roig	Tertúlia de cafè	26
Xesc Umbert	El temps	27
Bel Nicolau	Comptabilitat	
	Distribució	

Nota

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors. De l'editorial se'n fan responsables el director i el consell de redacció.

Panorama des del pont, d'Arthur Miller, dirigida per Rafel Duran

La veritat és que em pensava haver-lo pillat: En Rafel Duran ens té acostumats a tal perfeccionisme que qualsevol detall que pugui desentonar destaca de seguida. Tant té si es fa referència a les idees i paraules que composen l'obra de teatre, com a l'escenografia o al vestuari. Per això quan vaig detectar el telèfon de botons, vaig pensar... ueiii, li hauré de comentar!

Havia tengut la sort de poder fruit de la preestrena de la que després seria exitosa obra de teatre a la sala petita del Teatre Nacional de Catalunya: *Panorama des del pont*, d'Arthur Miller. Bé certament havia estat un cap de setmana rodó si a més d'aquesta sort es considera la invitació per anar a veure *Diumenge tarda*, una obra de teatre escrita per n'Albert Plans, el company de na Bel Alícia, en la línia ocurrent i desenfadada de *Plats Bruts* i el *Sant Antoni de Gràcia*.

Mentre veia i escoltava els actors des de ben a prop (això de veure els actors a poca distància deu facilitar la integració mental a l'obra), actors coneguts, d'aquests que alguns podrien considerar "consagrats" i d'altres "familiars" pel fet d'aparèixer cada dos per tres a les sèries de televisió, la veritat és que m'ho passava bé. I no solament això sinó que a més, el

pensament em portava a situacions actuals: tant pel que fa a les gelosies (en el cas de l'obra del tio envers el familiar jovenet vengut de lluny i del qual s'enamora la neboda), com pel que fa a la predominança dels sentiments sobre els raonaments (Ja li podia fer predicaments el misser al tio, dient-li que el seu procedir no era correcte, de res servia!), a la desigual distribució de la riquesa en el món (molts de llorencins anaren a fer les amèriques, com ara mateix molts de magrebins vénen

aquí a fer les europes) o la situació il·lusionada però també sempre tensa i incerta dels emigrants. Tots, a dir ver, temes ben actuals.

La veritat és que ho brodaven, i per això i també per la qualitat del text, m'hi sentia implicat, com si ho visqués

telèfons ja funcionaven amb tecles". Certament em vaig error. Havia d'haver previst que una errada d'aquestes no hi podia ser. Des del llunyà *Assaig d'Hac* fins a la *Yerma* d'aquest estiu passat, la màxima cura de tots els detalls resulta una evidència.

Òbviament jo no en sé de teatre, no podria opinar gaire..., llevat d'allò que sent en un determinat moment o de les reflexions a què em porta la contemplació d'una determinada obra.

Potser per això, em va agradar llegir la crítica que na Begoña Barrena publicà a "El País" del propassat 7 de febrer. Ella cobra per això i en toca saber. Deia... **"Y un montaje clásico el que Rafel Duran propone de *Panorama des del pont*. Clásico en el sentido de teatro de texto tradicional, con una puesta en escena realista al servicio de las palabras de Miller. Clásico en el sentido de puro y limpio, que no de antiguo, y extremadamente fiel, pues diría que Duran no se salta ni una coma..."**

I en aquesta línia, destacant tant la direcció com la interpretació, continua el comentari de El País.

Una ullada a la biografia de l'autor i el seu valent paper

en la coneguda "caça de bruixes" en temps de la "guerra freda", encara ha ajudat a pujar una mica més (insisteixo em costa molt, no en sé de valorar l'art per l'art) el valor de l'experiència que en Rafel em va propiciar.

Ara i aquí quan alguns morets tenen un accident de circulació fugen travessant els camps sembrats; s'amaguen, talment com ho feien els sicilians que arribaven a Amèrica sense papers.

de bons i de veres.

Per això quan vaig veure que l'actor, en comptes de rodar una rodeta, premia les tecles d'un telèfon, en una acció que, en aquells moments situava, pels vestits, devers els anys cinquanta, em va sorprendre.

Per això, just acabada la representació em vaig atracar a la taula de mescleres i li ho vaig enflocar: "Rafel, amb el telèfon de tecles t'has passat un pelín!" -"Ah!, no monet -em va replicar- a mitjans dels anys cinquanta a Brooklyn els

Servei de Biblioteques Municipals del 2005

Maria Isabel Pont Riera

En primer lloc cal destacar el nombre d'usuaris que han fet ús del servei, consulta, préstec o assistència a les activitats, en total 24.320 persones, majoritàriament infants i adults.

Les consultes també han estat nombroses: 49.050, destacant les d'imaginació infantils 15.027, seguit per les generalitats, que inclouen les obres de referència, les publicacions periòdiques i les consultes d'internet 9.491.

Quant al format, podem veure que malgrat els diferents suports dels que es disposa (llibres, CD, DVD, CD-Rom, Internet...), el llibre és el més utilitzat 26.918 exemplars, seguit pels DVD 7.294, les publicacions periòdiques 5.377, i les consultes a internet 4.767.

Destaca també el nombre de préstecs, 15.206, dels quals n'hi ha 169 d'interbibliotecaris, és a dir material deixat a altres biblioteques de la xarxa.

FONTANERIA**JOAN MIQUEL**

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

Telèfons

Aigües Sant Llorenç	838559
Ajuntament	838393
Auditòrium	587371
Biblioteca	569654
Bombers	085
Camp de futbol	838703
Delegació Son Carrió	569619
Depuradora	810359
Emergències	112
S'Escaleta	838544
Escola	569483
Fems	844372
Funerària Sant Joan	526139
Guàrdia	062
Hospital de Manacor	847000
Polícia local	609 637960
Tercera edat	569512
Turisme Sa Coma	810394
Turisme S'Illot	810699
Delegació Turisme	585409
Unitat sanitària	569597
Urgències mèdiques	061

Escuela de Xfers s.l.

ASSEGURANCES**Gili**

C/. Gran Via, 42
Tel. 971 83 62 31
Fax: 971 83 67 11
07570 ARTÀ

C/. Elnor Servera, 121 B
Tel. y Fax: 971 56 43 02
07590 CALA RATJADA

C/. Major, 22
Tel. y Fax: 971 56 91 99
07530 SANT LLORENÇ

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA -CENTRE COORDINADOR- SERVEI DE BIBLIOTEQUES DADES ESTADÍSTIQUES 2005

	SANT LLORENÇ	SON CARRIÓ	SA COMA	TOTAL
USUARIS CONSULTA I PRÉSTEC	8954	3021	8736	20711
Infantil	4631	1870	4658	11159
Joves	1410	189	915	2514
Adults	2913	962	3163	7038
USUARIS ACTIVITATS	629	2254	726	3609
Nombre Activitats	12	70	18	100
TOTAL USUARIS	9583	5275	9462	24320
CONSULTES				
Per matèries				
Infantil	6510	983	7534	15027
Juvenil	262	40	620	922
Coneixements Infantil	3353	235	2333	5921
Còmic	857	300	866	2023
0.Generalitats	4979	1114	3398	9491
1.Filosofia	171	20	150	341
2.Religió	23	8	36	67
3.Ciències Socials	155	140	156	451
5.Ciències Naturals	205	17	105	327
6.Ciències Aplicades	250	44	864	1158
7.Art.Jocs.Esports	5599	137	4042	9778
8.Lingüística.Literatura	1047	95	1721	2863
9.Geografia.Biografia.Història	290	43	348	681
Per format				
Llibres	13206	2065	11647	26918
Vídeos	930	20	977	1927
DVD	3333	14	3947	7294
CD	1113	21	1052	2186
Cd-Rom	400	12	169	581
Publicacions Periòdiques	2175	341	2861	5377
Internet	2544	703	1520	4767
TOTAL CONSULTES	23701	3176	22173	49050
TOTAL PRÉSTECs	8295	218	6693	15206
Personals	8200	213	6624	15037
Interbibliotecaris	95	5	69	169
SOCIS 31.12.2005	1427	383	564	
FONS BIBLIOGRÀFIC	15342	6409	6991	

Son Puça

Antònia Galmés i Aina Pont

Possessió del terme de Sant Llorenç des Cardassar, situada entre el puig homònim, Can Mendai, Ca na Cotana i Can Padrino. El 1765 pertanyia a Andreu Carrió. Tenia cases i era dedicada a vinya i a conreu de cereals i lleguminoses. Hi havia un apiari amb sis cases d'abelles. Tenia guarda de 50 ovelles i cinc porcs.

Hem anat a la finca per parlar amb na Maria de Son Puça, actual propietària. La finca li ve per herència de part del seu pare, que ja fa anys que va morir, però també vàrem parlar amb la seva mare, la madona Catalina, que és la que, recordant vivències seves d'enrera, ens va ajudar a redactar

aquesta pàgina.

Ens conta que quan es va casar ja se'n va anar a viure a Son Puça amb el seu home i els seus sogres, i hi va viure fins que el seu home va morir, d'això ja fa més de deu anys. Les seves dues filles també hi visqueren fins que es varen casar. Ens diu que la finca fa generacions que va passant de pares a fills i que abans de dividir-se amb els germans del seu home comptava amb

unes 70 quarterades; avui la seva part compta amb les cases i unes 40 quarterades, unes dotze de les quals són de muntanya i garriga.

Recorda que en aquell temps d'enrera tenien moltes d'ovelles, que pasturaven dins la finca de Son Puça i també fora de la finca, ja que tants d'animals havien de menester moltes quarterades de pastura. Quan arribava el temps de munyir les ovelles, tenien molta feina ja que formatjaven i feien bastantes peces de formatge cada dia, els duïen a vendre a Son Servera i guardaven les que havien de menester per a la casa. Les peces que volien estovar per fer formatge vell les guardaven dins alfàbies i les anaven untant de greix cada dia fins que havien curat bé.

Durant la conversa la madona Catalina remarca unes quantes vegades que la mare del seu home, la seva sogra, era la cuinera i la que més duïa el maneig de la casa i que ella l'ajudava amb totes les feines. Destaca que sempre es varen entendre molt bé i que s'estimaven molt, feien el menjar, formatjaven una temporada, feien confitures de totes les fruites que hi havia a la finca, ja que en aquells anys tenien bastants d'arbres fruiters, albercoquers, pruneres, codonyers... Pastaven

una vegada a la setmana, aquest dia aprofitaven per fer coques, panades, cocarrois... Una temporada que hi va haver escassetat de farina, una amiga de la madona Catalina li va comentar, "si treus es pa rostit a sa taula, sempre vos bastarà". Quan havien de menester carn, com que tenien mens i galines, no passaven gens de pena.

Feien unes bones matances, el matí solien fer sopes i frit i el vespre arròs, bullit i cassola de conill, pollastre, porc..., aquest dia també feien orelles i bunyols.

La madona Catalina segueix contant que a Son Puça sembraven cereals a les terres més bones de la finca, faves, ordi..., ella l'única feina que feia al camp era ajudar a collir les ametlles. Comenta que aquesta feina li agradava, i que després solien fer les típiques vetlades amb els veïnats per ajudar-se a pelar-les. Recorda que un any per a Santa Catalina li feren una festa, consistia en fer una enremada defora, de

pi i flors, ella no ho va sebre fins l'endemà (avui diríem li han fet una festa sorpresa) llavors ella els va convidar a tots a un refresc.

Les temporades que les dones no tenien tantes de feines dins les cases, aprofitaven per a cosir i brodar. A la madona Catalina això li agradava molt, ens diu que ella devora el foc, o sigui dins la foganya de Son Puça, amb els anys va brodar onze cobrellits de creueta.

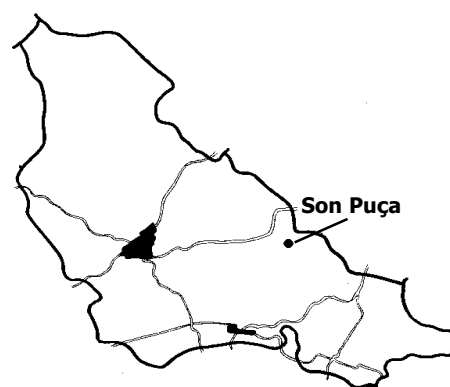
Les cases de son Puça no han estat reformades, són les típiques cases

de foravila de dos aiguavessos. Actualment segueixen cuidant la finca, na Maria se'n cuida de llogar gent per fer aquestes tasques, cullen les ametlles i garroves, tenen animals, ovelles, galines...

Ara tots viuen a Son Servera però quasi cada dia van a Son Puça, i també hi fan qualche bauxa.

Donam les gràcies a na Maria i a la seva mare per aquesta conversa.

Salut!

Demografia i societat

NAIXEMENTS

* Dia 11 de febrer va néixer a sa Coma na Raquel Antona Domínguez, filla de n'Alberto i na Sharon. Salut.

* El 20 de febrer va néixer a Sant Llorenç en Miquel Lado Mesquida, fill d'en José Manuel i na Catalina. Salut.

* L'endemà, el 21, també a Sant Llorenç, va néixer en Joan Campillo Llorer, fill d'en Rodolfo Omar i n'Aina. La nostra enhorabona.

* El dia 3 de març en Pedro Nadal i na Irene Peregrina, que viuen a Sant Llorenç, tengueren aquest nin tan preciós i li posaren per nom José Javier. Des d'aquí els feim arribar la

nostra més cordial enhorabona.

* El 9 de març va néixer a Son Carrió na Rosa Vega Servera, filla de

n'Eugenio i na Maria Magdalena. Salut.

* El dia 4 de març, a Sant Llorenç, va néixer en Jael Manuel Gómez Espinal, fill de na Katusca-Yahaira. La nostra enhorabona.

* Finalment, dia 15 de març va néixer a Sant Llorenç en Sebastià Flores Calpe, fill d'en Pedro i na Susana. Que el vegem créixer amb salut.

DEFUNCIONS

* Dia 17 de febrer va morir a Son Carrió n'Andreu Blanquer Planisi, a l'edat de 86 anys. Descansi en pau.

* Dia primer de març va morir a Palma na Maria Jaume Llinàs, també de 86 anys. Que la vegem en el cel.

NOCES

* Dia 24 de febrer es casaren n'Antonio Palomero Páramo, de Toledo, i na Lourdes Ballester Pastor, de Madrid.

Bel Nicolau i Aina Simonet

Ciclisme

Per tercer any consecutiu, els dies 25 i 26 de març, un petit grup de la Unió Ciclista Sant Llorenç va dur a terme la Volta a Mallorca en bicicleta.

El primer dia partiren de Sant Llorenç i acabaren a Ciutat, passant per Manacor, Felanitx, Campos, Sant Joan de la Fontsanta, Capocorb, sa Torre, Badia Gran, Can Pastilla i s'Arenal, en un recorregut de 105 quilòmetres.

Feren estada a un hotel de prop del Castell de Bellver i aprofitaren l'aviament per estirar les cames passejant, però es passaren una mica perquè arribaren a caminar prop de tres hores.

L'endemà partiren cap al Pont d'Inca, sa Cabaneta i Santa Maria, des d'on prengueren el camí vell de Muro fins a Biniali, Sencelles, Cas Canar, Ruberts, Lloret, Sant Joan, Petra, Manacor i Sant Llorenç. En total, 77 quilòmetres.

La volta va anar molt bé, ja que va fer bon temps, ningú va caure, no foradaren cap vegada i s'ho passaren ben bé. Esperem que aquestes xides tenguin continuïtat.

L'ecologia i la mort

Tomàs Martínez

L'ecologia cada dia és més present a les nostres vides. L'expressió eco té bona premsa. Tots estam conscienciats de la importància de gestionar bé els recursos que tenim en les nostres mans per poder gaudir d'ells i poder-los deixar en herència als nostres fills i als nostres néts.

L'altre dia, llegint un petit opuscle editat per l'associació de Mestres Rosa Sensat de Barcelona i la Fundació Terra, vaig entendre fins a quin punt la consciència ecològica ha passat a formar part de la nostra vida i, també, de la nostra mort.

Aquest estudi, titulat Ecofunerals, és un intent de parlar en veu alta d'un tema en el que sovint ens estimam més no pensar-hi: la mort. Una cita al començament de l'obra parla d'aquesta manera d'entendre la mort: "No pensis en la mort o ella et pot venir a buscar abans d'hora. No parlis de la mort o podries atreure-la. Silencia-la, i així t'oblidarà".

La mort forma part de la vida. Des del moment en què naixem ja començam a morir. Jorge Manrique, poeta castellà del segle XV, diu: "Nuestras vidas son los ríos que van a dar a la mar, que es el morir". Aquesta realitat la tenim ben gravada al nostre cor i a la nostra ment. Quantes vegades, consolant un amic o un familiar per la pèrdua d'un ésser estimat, li hem dit: "És llei de vida".

Però aquest fet natural es viu culturalment de manera diversa segons quin sigui el pensament dominant. Hi ha cultures que creuen que l'ànima, després de la mort, migra a un lloc diferent, per tant els rituals tenen molt a veure amb l'exhortació de l'esperit del

difunt que passa al món dels morts. Per als budistes, la mort és el pas cap a la reencarnació, cap a una nova vida que estarà fortament influïda per les vides viscudes anteriorment, el karma. Els indis utilitzen la paraula kal per referir-se a la mort i al temps i consideren que només és escàs el temps de vida si tens por a la mort. Els orientals entenen la mort com una part de la vida i viuen el dia a dia com si el demà no existís. Els occidentals, conscients del poc temps que tenim per viure, acumulam riquesa i valoram la nostra vida segons el gruix de les coses materials que tenim, encara que som conscients que quan arribi la mort res d'això ens servirà. La mort a tots ens iguala.

Tot i la diversitat de maneres d'entendre què és la mort, hi ha un fet, indiscutible, que és el mateix per a tots nosaltres i per a totes les cultures: la mort física del cos. Quan es produeix aquesta mort automàticament entrem en una nova manera, molt diversa, d'entendre les cerimònies funeràries que se'n deriven: l'ús de taüts, pan-teons, mausoleus, urnes, enterrament, incineració, embalsamament, congelació, donació d'òrgans, ...

És aquí quan arriba l'hora d'aplicar el concepte d'ecologia al fet de mo-

rir. Els ecofunerals pretenen que la mort i les cerimònies funeràries que se'n deriven tenguin un impacte ambiental mínim. Que el difunt i els seus familiars siguin conscients que la mort provoca una petjada ecològica que pot arribar a ser molt elevada: la fusta del taüt, el seu tractament, l'energia de la incineració, la construcció, manteniment i ocupació de la tomba o el nínxol, ... Des de fa deu anys, al Regne Unit, hi ha prop de dos-cents cementiris naturals on es permet l'enterrament amb taüts biodegradables fets de paper reciclat, de palla premsada o de fusta de pi o directament només amb la mortalla. Llocs on es planten arbres, arbusts i flors que serveixen la memòria dels difunts en lloc de posar-hi una làpida. La idea primitiva que envolta tot aquest plantejament és ben senzilla: que el cos s'integri a la terra amb la mínima despesa d'energia i de recursos. La idea que tots tenim gravada en la memòria i que l'església catòlica ens recorda cada dimecres de cendra, les paraules del llibre del Gènesi, "Memento homo, quia pulvis eris et in pulverem reverteris". Recorda, home, que ets pols i a la pols retornaràs. Sense més embolcalls, sense més voltes. Així de simple. Així d'ecològic.

El meu xinès es fa famós i el meu carrer també

Pau Quina

Recordau aquell article que vaig publicar sobre un xinès que semblava hortalisses ben enmig de sa Riera? Doncs resulta que s'ha fet extremadament popular dins Ciutat. Tots els veïns de la zona no s'aturen de parlar-ne i, fins i tot, la premsa se n'ha fet ressò. Concretament, fou el Diario de Mallorca que va ressaltar fa unes setmanes aquesta notícia a través d'un article del sempre interessant Carlos Garrido. Quina va ser la meua sorpresa quan vaig descobrir l'hortet del meu xinès retratat a mitja plana. Tot d'una em vaig acomodar per llegir atentament el contingut de l'article. Igual que jo, Carlos Garrido destacava el romanticisme de l'hortet, però vinculava més el seu article a una qüestió política, ja que l'usava com a exemple que no importa gastar tants de diners ni preparar projectes tan titànics per fer la Falca Verda, quan una alineació d'hortets seria igualment bell i ecològic i, a més, molt productiu per als ciutadans. La qüestió que proposa Garrido no és gens estúpida. De totes maneres, ja sabem que aquí a la nostra batlessa li agrada destacar, així que ja podem descartar qualsevol cosa d'aquestes i començar a pensar amb grans escultures, passeigs de darrera generació, solars per fer-hi fires i espectacles, etc.

Però tornant al tema, voldria destacar la meua satisfacció que un tema anecdòtic com aquest pugui encara avui ocupar un espai en un diari de gran tirada. Ara ja tot són notícies grandioses o espectaculars sobre atemptats, successos macabres i grans esdeveniments en general, però quasi s'ha oblidat el periodisme de carrer, el periodisme regional que xerra de les petites coses

que passen a la nostra vora. Per això és de agrair que un article com aquest encara surti a tota una columna d'un diari. Des d'aquí la meua enhorabona a Carlos Garrido.

* * *

I parlant de fama, el que també ha guanyat popularitat a passes accelerades ha estat el meu carrer, el Mossèn Galmés. Avui és carretera, l'endemà carrer; avui no es pot aparcar, l'endemà ja sí... Mare de Déu. Un que viu a Ciutat i només baixa els caps de setmana es trasbalsa amb tants de canvis. Encara recordo la meua cara (i això que no me la podia veure, però era bona d'imaginar) quan vaig veure aquella filera de cotxes aparcats al llarg del carrer. Va ser molt impactant.

I jo em demano qui puces projecta aquestes obres. No importa haver estudiat molt per saber que els artanencs (artaners que els deim nosaltres erròniament), abans que fer tres rotondes, entraran per Sant Llorenç per anar cap a Palma. No, segur que a Harvard no hi van estudiar aquests arquitectes del Govern o del Consell (ara mateix ja ni sé qui executava aquesta obra viària. Entre els dos en fan tantes que un s'arriba a embullar). I, al final, què tenim? Doncs una gran quantitat de terreny verd consumit per fer la nova variant, un carrer igualment circulat (només la carretera de Son Servera ha vist disminuït el nombre de cotxes) i ara, a més, cotxes aparcats per tot el tram de Mossèn Galmés. M'han dit que això dels aparcaments ha estat ideat per la Sala per tal de molestar els artanencs i fer-los així

desviar-se per la nova variant. Idò ja avis a l'Ajuntament que l'estratègia no ha funcionat. Ni tots els cotxes aparcats del món impediran que els nostres veïns entrin pel poble per anar a Palma, ja que és millor això que fer tres rotondes seguides amb menys de cinc quilòmetres (i és que això ja pareix l'illa de la rotonda i, si a cada una hi posam una escultura, els artistes no donaran abast). En resum, que continuo tenint una carretera com a carrer i, a més, amb cotxes aparcats ben davant ca meua. I això sense xerrar del terreny consumit (quan pas per la benzinera de l'entrada encara em fan mal els ulls). Mai vaig ser un defensor de la variant (i això que en principi em beneficiava), perquè opinava que no valia la pena consumir tant terreny pels beneficis que en trèiem, però si ho hagués sabut hauria sortit a fer protestes amb pancartes. Això sí que es diu un canvi a pitjor.

Nuevos Productos personalizados

12€

Camiseta Tirantes t/Unica

Camiseta desmangada t/Unica

Delantal con tira de color

10€

1º Premio

A la más EMPOLLONA

Tanga mujer talla única

11€

2º PREMIO

PISTA FACULTAD MEDICINA

Que nos pillen con los ojos

Boxer caballero talla única

12€

49€

Bolso Country de lona color marrón

Bolso City de lona color negro

Celebracions de la cultura

Enguany, com cada any, tenim molts de motius per recordar la mort o el naixement de personatges importants de la història, ja sigui la història de més a prop, ja sigui la història més àmplia (posem l'europea), ja sigui la de tot el món (la història universal). Sempre és motiu de discussió si cal celebrar tal o tal altra data, de si en qualsevol cas sempre hauríem de tenir present tal o tal altre creador i no només aquell any concret. N'hi ha que consideren que les celebracions només aconseguixen una embafada general i immediatament després un oblit igualment general. Jo no som tan taxatiu: per a mi una celebració ni és bona ni és dolenta; en general em sembla que dins les nostres petites agendes no hi ha espai en el dia a dia per tenir presents tots els grans creadors que ens han precedit en tots els camps de l'art; per tant, és bo que els fem un espai durant un temps (un mes, un any), i en conjunt ens posem d'acord per parlar-ne, per treure'ls del calaix o de la prestatgeria, per reviuir-los.

Enguany és l'any Mozart. Ja ho sabeu. Fa 250 que va néixer. A Mallorca ja s'han fet molts de concerts (sobretot per als escolars) i durant tot el 2006 Mozart ocuparà un lloc destacat en els auditoris, els festivals i les efemèrides musicals. Segurament també per això el centenari de la mort de Xostakóvitx passarà una mica desapercebut.

De més a prop hem de recuperar l'obra de Pere d'Alcàntara Penya, que va morir a Palma l'any 1906. En Pere d'Alcàntara Penya va ser un autor molt reconegut en vida. Va escriure teatre, poesia i prosa. Segurament, el seu teatre estigui una mica lluny de la nostra sensibilitat, tot i que un bon director d'escena potser en sabia treure el profit. Són fàcils de trobar (a les biblioteques i també a les llibreries) els seus entremesos *Un criat nou*, *El cordó de la vila* o *La pesta groga*. Aquests dies els he rellegit: potser són un material recuperable pels grups de teatre amateur o pel teatre escolar. Reconec que no m'entusiasmen. Per altra banda, sí que em sembla ben vigent la seva

poesia, que no és lírica. És una poesia molt narrativa, molt senzilla, amb petites descripcions dels comportaments humans. Llegiu *Un pi*, i veureu com llavors i ara l'interès particular passa per davant de l'interès general; *Els tamborers de la sala*, en què Penya reproduceix el so dels tambors a través del vers (record que en una classe de literatura en Josep Maria Llompart ens el va recitar); o el poemeta que conta la relació entre una senyora i una criada molt ensenyorida. És una llàstima que els poemes de Pere d'Alcàntara Penya no es puguin trobar fàcilment ni a les biblioteques (jo he hagut de recórrer al préstec interbibliotecari) ni a les llibreries (el llibre *Poesies populars* està exhaurit). Imagín, desig i suggeresc que les institucions (Consell de Mallorca, Ajuntament de Palma o Conselleria d'Educació i Cultura) hi posin remei. És tan senzill. També les narracions de Penya tenen el seu encant. Fa poc el Diari de Balears, dins el llibret titulat *Prosa costumista*, n'ha publicat dues narracions, la més interessants de les quals em sembla que és en *Tomeu de ses moneies*. En definitiva, en Pere d'Alcàntara Penya és un autor romàntic singular, al qual és bo que dediquem una estona.

Finalment, he rellegit les primeres narracions que va publicar en Salvador Galmés, i que justament enguany

compleixen cent anys: *Flor de corritjola* i *Cercant esclata-sangs*. Si no teniu les obres completes d'en Salvador Galmés i teniu accés a internet trobareu la primera narració a les pàgines de la granja-escola de ses Sitges.

Regal per als petits

De vegades resulta difícil trobar un regal per als petits que tenen entre quatre i vuit anys que surti de la jugueta convencional, de la roba de moda, o d'altres objectes que la publicitat ens vol endossar. Ara us vull recomanar un regal que sé cert que agrada als més petits, perquè ho he comprovat personalment. Acaba de sortir la nova revista TATANO, que publica CAVALL FORT. Segurament vosaltres -els que ara teniu una trentena d'anys- deveu recordar la revista CAVALL FORT. Quan jo era petit, la meva padrina ens duia aquesta revista, que li regalaven a "la Caixa". Probablement va ser una de les primeres lectures en català que vàrem fer. A més, era un obsequi realment atractiu per a un infant, perquè devers l'any 1978 o 1979 a Mallorca (o almanco per ca nostra) no anàvem encara tan grossos, i un còmic com aquell, ple d'historietes il·lustrades i aventures, era tota una descoberta. També ho eren

els llibres, que encara eren objectes del tot inusuals a les cases llorencines.

A la revista TATANO hi col·laboren grans professionals: il·lustradores i narradores com Mercè Canela o Teresa Duran. Els nins i nines hi trobaran contes, jocs, explicacions sobre la natura i els animals, manualitats, i tantes altres aventures. La subscripció anual costa 46 euros i us faran arribar la revista cada mes a ca vostra per correu. El nin bada uns ulls ben badats quan li arriba la revista a nom seu. El telèfon és el 932 186 220. És un bon regal per fer als vostres fills, als vostres nebots o néts, als amics dels vostres fills. Un regal original, que dura tot un any, que es pot compartir. Us el recoman vivament.

El Teatre Nacional de Catalunya (TNC)

El Teatre Nacional de Catalunya -més conegut per les inicials TNC- és el gran centre productor de la Generalitat de Catalunya. Va ser inaugurat per Josep Maria Flotats a finals de la dècada de 1990. La d'enguany ja és la

seva desena temporada. Actualment el TNC té tres sales de teatre: la sala gran, la sala petita i la sala tallers. Si anau a Barcelona i encara no heu estat mai al Teatre Nacional val la pena reservar un vespre per passar-hi una vetlada meravellosa. L'edifici en si i els jardins que l'envolten, la llibreria del Teatre, la cafeteria o el restaurant, tot això que és diguem-ne l'embolcall (probablement la part més prescindible, si voleu), i també els luxosos programes de mà i la revista informativa del teatre, les edicions tan acurades de les obres, i evidentment les obres de teatre, la música o la dansa que hi podreu veure, tot plegat suposarà per a vosaltres una experiència de plaer, de coneixement, de reflexió, de gaudi, de calma i de silenci molt especial. N'estic segur.

El director Llorenç Rafel Duran enguany hi ha dirigit una de les grans obres del teatre americà del segle XX, *Panorama des del pont*, d'Arthur Miller.

Segur que recordau Miller també per altres obres seves: *La mort d'un viatjant*, *El preu* o *Tots eren fills meus*. Miller va morir l'any passat i moltes de les seves "tragèdies de l'home corrent" ja formen part del patrimoni universal.

La relació d'en Rafel Duran amb el Teatre Nacional de Catalunya és ja llarga i molt fructífera. Hi ha dirigit *La dama enamorada*, de Puig i Ferrer; *El cafè de la marina*, de Josep Maria de Sagarra; *El coronel ocell*, de Boixev; i enguany *Panorama des del pont*. Amb un repartiment de luxe (un Toni Sevilla i una Pepa López fascinants); amb el seu equip consolidat (l'escenografia de Rafel Lladó i la il·luminació de Maria Domènech); i amb tots els ingredients per fer-ne bon teatre, en Rafel ens regala una nova i esplèndida vetlada teatral plena de matisos. Felicitats.

Pere Santandreu

Poesia

Bàrbara Mesquida Salas

CAMÍN TRANQUIL·LA

Camín tranquil·la
sense girar-me,
queden darrere
records passats.
Somnis, quimeres,
les se'n duu l'aire
perquè en els núvols
quedin guardats.
Sols l'esperança
i el present compta,
l'aire és la vida
per celebrar,
per fer un somriure,
una rialla,
per ajudar-nos
donant la mà,
per estimar-nos
donant tendresa,
per l'alegria
poder trobar.
Deixar-la créixer
amb companyia,
perquè la terra
pugui envoltar.

HE SEMBRAT CLAVELLS I ROSES

He sembrat clavells i roses
dins el meu petit jardí,
he posat adob a l'aigua
perquè prest puguin florir.
Els he cuidat cada dia
de vespre i de bon matí,
i en la primera rosada
he mirat les flors sortir.
Quan dels rosers les primeres
poncelles he vist obrir,
un ram n'he fet per portar-te
amb clavells de colorins,
lligats amb un fil de plata
i el teu nom brodat dedins.

Que amb el perfum de les roses
bells records puguis sentir.
Pensa que quan les cuidava
era per poder omplir
un ram de belles poncelles
dels sentiments que hi ha en mi.
I amb el meu amor donar-te
perquè tu en puguis gaudir.

Sense finançament no hi ha autonomia (II)

Pere Sampol

Una altra manera de mirar el volum del nostre dèficit fiscal és en comparació amb el PIB, és a dir, amb el que nosaltres produïm.

A Extremadura, per cada 100 euros que produeixen, en reben 17 d'ajuda d'altres autonomies, com ara les Illes Balears.

Per cada 100 euros que produïm a Balears, 15 van a parar a autonomies espanyoles menys desenvolupades.

És normal que les regions més desenvolupades ajudin a aquelles que no ho són tant. Això s'anomena "solidaritat interterritorial", i el PSM sempre l'ha defensada.

Ara bé, a les Illes Balears tenim la solidaritat interterritorial més alta d'Europa i de tot el món.

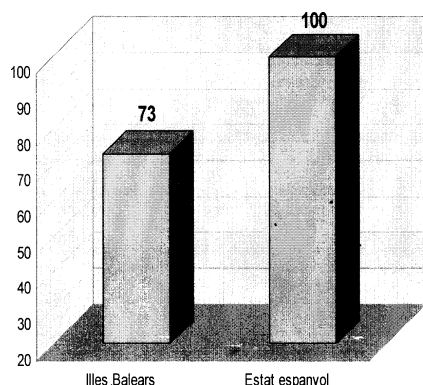
De fet, el volum del dèficit fiscal de Balears és tan gran que ens permet fer la següent comparativa: El volum d'allò que aporten les Illes Balears a l'Estat espanyol en concepte de solidaritat (3.092 milions d'euros), és gairebé la meitat del que aporta Alemanya a tota la UE en concepte de solidaritat interterritorial (7.752 milions d'euros)! I Alemanya té 90 vegades la població de Balears!

CONSEQUÈNCIES DEL DÈFICIT FISCAL

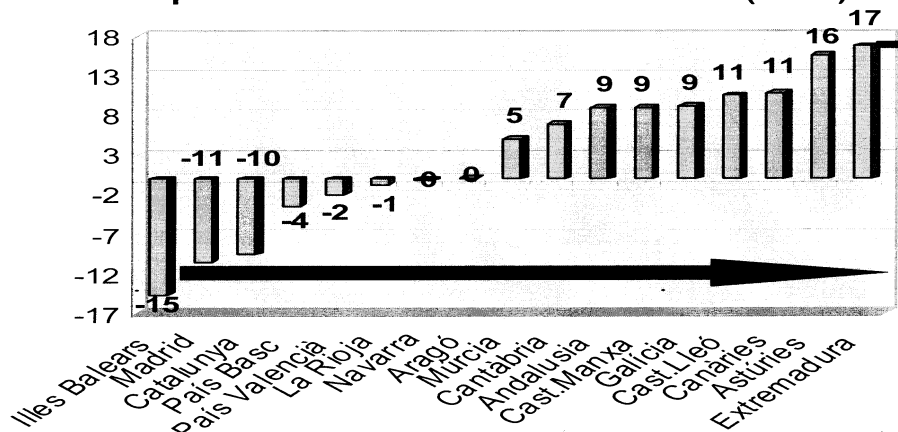
1. Per als ciutadans i les famílies de les Illes Balears

Els ciutadans de les Illes Balears són els primers perjudicats de la manca

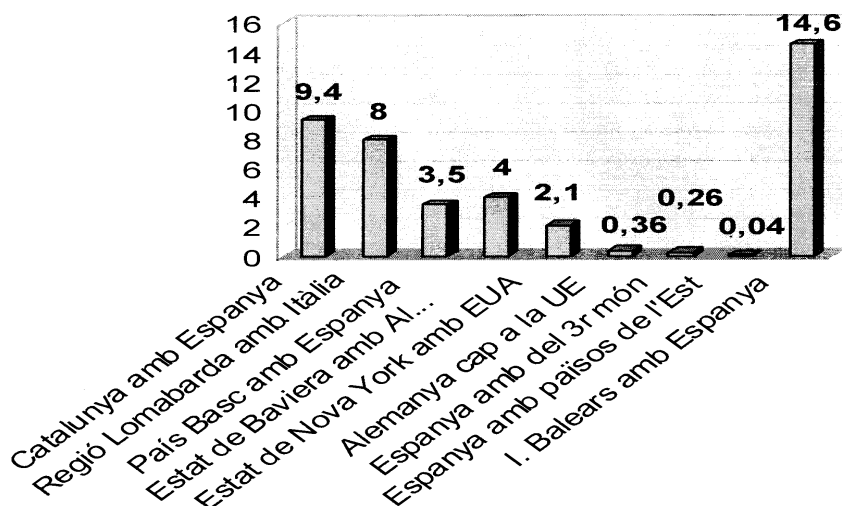
Finançament per alumne (Espanya=100)

Dèficit o superàvit fiscal de les autonomies (2003)

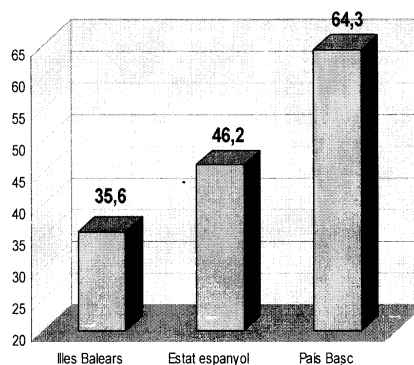
Volum de la solidaritat en funció del PIB

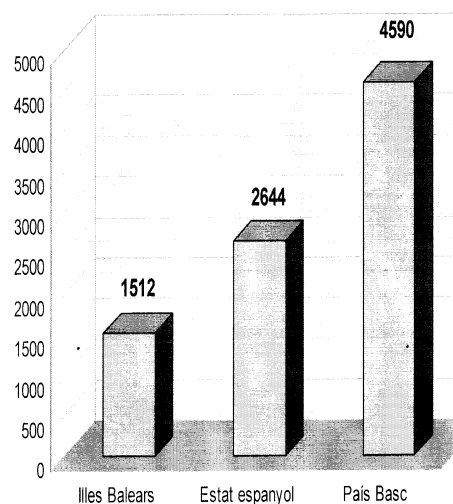
d'inversions i de despesa que fa l'Estat a les Illes Balears, i de la manca de finançament que té el Govern de les Illes Balears.

En educació...

% alumnat que es gradua en COU o Batxillerat respecte al total de població total de 18 anys

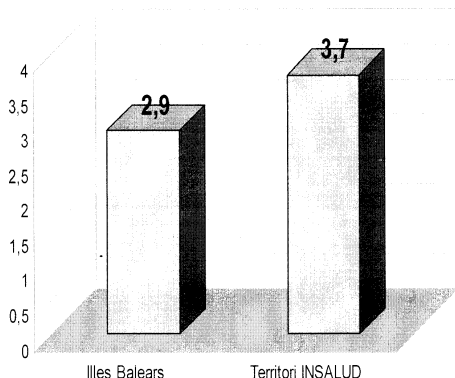
Núm.d'alumnes graduats en FP per cada 10.000 hab. en l'edat teòrica de graduació (Curs 01-02)

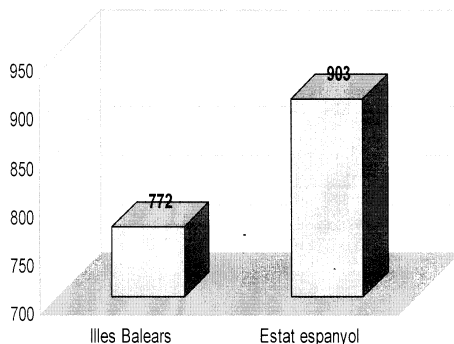

En sanitat...

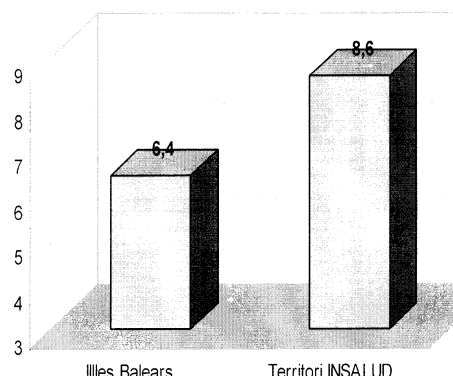
Llits hospitalaris públics per cada 1000 habitants

Despesa sanitària pública per càpita (2003) (en euros)

Personal sanitari per cada 100 habitants

I això sense tenir en compte que, a Balears, també consumeixen serveis sanitaris una part dels més de 10 milions de turistes que visiten les Illes Balears...

En definitiva, les famílies de les Illes Balears han de fer front a les insuficiències del sector públic en els tres punts de l'estat del benestar:

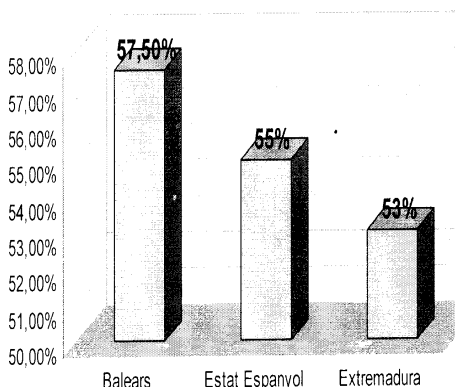
- 1.- Despesa sanitària privada
- 2.- Despesa educativa privada
- 3.- Transport privat

Tot i treballar més i més hores que a la resta de l'Estat, i per tant guanyar més renda... a les famílies de les Balears els és més difícil arribar a final de mes. Tenen més dificultats que les famílies espanyoles.

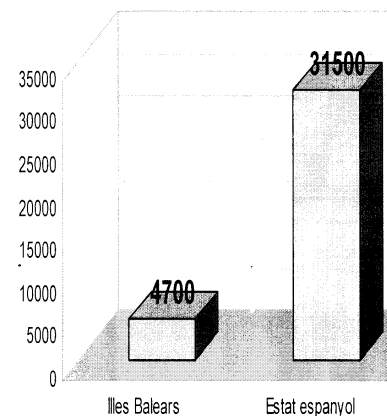
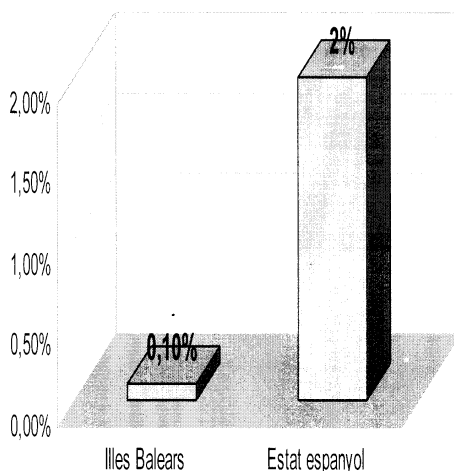
A més, entre el 1991 i 2001, les Balears és una de les comunitats autònomes on més han augmentat les desigualtats en relació a la distribució de la renda.

Amb aquest dèficit fiscal, no hi ha política social possible.

Percentatge de llars amb dificultat per arribar a final de mes (2004)

En transport públic...

Per què ens costa arribar a final de mes?

1.- Perquè ens queda poca renda disponible.

La **renda disponible** és la renda que queda a una família per consumir. És a dir, la renda que et queda un cop que a la renda primària (3.000 euros), has pagat els impostos i has rebut les transferències de l'Estat (900 euros). Exemple: A la família Bujosa-Vicens, treballen ambdós cònjuges. Guanyen un sou brut de 3.000 euros cada mes. Això és la renda primària.

Però paguen uns impostos de 1.200 euros al mes. A més, reben unes transferències de l'Estat: la pensió del padrí (600 euros) al mes, i pel seu fill menor de 3 anys, reben 100 euros cada mes. També el seu fill rep una beca anual de 2.400 euros, perquè és un bon estudiant.

En el nostre exemple, la renda disponible és de 2.100 euros cada mes. A les famílies balears, un cop

pagats els impostos i rebudes les transferències de l'Estat, els queda poca renda disponible. (Perquè pagam molts d'imposts -els que més- i rebem pocs serveis i transferències de l'Estat.

Renda primària: Renda disponible

1r	Madrid	1r	Aragó
2n	Aragó	2n	Madrid
3r	Catalunya	3r	Navarra
4t	Illes Balears	4t	Catalunya
5è	Navarra	5è	La Rioja
6è	País Basc	6è	País Basc
7è	La Rioja	7è	Castella-Lleó
8è	Cast.-Lleó	8è	Illes Balears
9è	València	9è	Cast.-Manxa

Pere Sampol

Jeroni Galmés, biòleg

Josep Cortès

Continuant amb les tertúlies al Molí d'en Bou iniciades fa ja un bon grapat d'anys, el dia 24 de març va tocar el torn a Jeroni Galmés. Vet-aquí la presentació que en va fer el qui signa aquesta pàgina.

"Després de comptar amb en Joan Domenge, en Ramon Mas, n'Antoni Riera i en Pere Josep Santandreu, tenim avui vespre amb nosaltres en Jeroni Galmés, el cinquè doctor llorencí que ens acompanya en aquestes tertúlies.

El nostre convidat d'avui, que el 13 d'aquest mateix mes va aconseguir el doctorat *cum laude* i menció europea per la seva tesi: "Ecophysiological traits amb their responses to drought in species from the Balearic Islands with different growth forms", que poc més o manco vol dir: "Trets ecofisiològics i les seves respostes en condicions de sequera, en espècies de les Illes Balears amb diverses formes de creixement", a més d'esser seleccionat per al premi especial de doctorat, és llicenciat en Biologia, màster en gestió ambiental d'empreses i professor de Fisiologia Vegetal de la Universitat de les Illes Balears.

La seva tasca com investigador va començar l'any 2001 i ha participat en diversos projectes de recerca a l'Estat espanyol, al Regne Unit i a Itàlia.

Ha impartit conferències a congressos nacionals i internacionals i és autor de nombroses publicacions científiques a revistes internacionals i llibres relacionats amb els temes que estudia.

Actualment coordina un projecte d'implantació d'experiències pilot de titulacions adaptades a l'espai europeu d'educació superior. Recentment ha rebut el premi Hiperbòlic de millor investigador jove de les Illes Balears.

I encara no ha complert els trenta anys!

Avui ens parlarà dels seus projectes d'investigació sobre el paper de l'enzima *rubisco* a la saladina".

Tot seguit i amb l'ajuda d'un ordinador i un projector, en Jeroni va espinzellar, damunt damunt i amb paraules clares i entenedores, el complicat procés de creixement de les plantes en general i d'algunes espècies de les Balears en particular. Va explicar que havien seleccionat plantes de les Illes perquè, a més de la facilitat de recollida, la nostra varietat climàtica permet respostes diverses segons el grau de sequera de cadascuna.

En definitiva la pregunta per a la qual cercava resposta era: per què algunes plantes aconsegueixen sobreviure i créixer perfectament amb unes condicions extremes de sequera? La resposta estava dins una enzima anomenada *rubisco* que per lo vist resulta de les més eficients que s'ha estudiat mai en una planta mallorquina coneguda popularment com *saladina*.

A la seva tesi en Jeroni va comentar que havia fet quatre tipus d'experiments:

- La dependència tèrmica de la germinació i la seva capacitat a espècies mediterrànies.

- Els efectes de la manca d'aigua sobre la capacitat de creixement.

-La regulació que fan els estomes, les limitacions de la fotosíntesi per manca d'aigua, la protecció enfront de la llum i el balanç de carboni a les plantes.
-Com s'ha adaptat la *rubisco* a les condicions d'estrès.

També va comentar que l'eliminació d'una part de la cadena vital pot fer perillar tot el conjunt, perquè poc o molt la vida animal està estretament relacionada amb la vegetal. I també la política mediambiental errònia, que fa que les plantes endèmiques, situades a indrets molt concrets, estiguin en seriosos perill d'extinció.

A la tertúlia parlarem dels avantatges i dels problemes de l'enginyeria genètica, els primers relacionats amb la millora de les plantes i els segons amb les multinacionals; de què un poc esser partidari de les llavors transgèniques i al mateix temps ecologista; de la poca ajuda que reben els investigadors a les Balears i a l'Estat espanyol; dels experiments que fa comptes fer a Austràlia amb els gens de la *rubisco* aïllats en el laboratori; de la publicació de la tesi en anglès; dels seus projectes més avinents, finançats per diverses entitats financeres...

I tot, arrodonit amb els saborosos plats amb què en Tomeu Pinxo i el seu equip solen proporcionar als assistents, alguns dels quals aquesta vegada no pogueren assistir per manca d'espai.

Serveis socials

Els departaments de Serveis Socials de l'Ajuntament de Sant Llorenç han presentat la seva memòria de feina corresponent a l'any 2005. Durant aquest any passat, han consolidat la seva estructuració tant a nivell territorial com funcional. Actualment aquest departament està format per dues Unitats de Treball social (UTS), la primera que té com a àmbit d'actuació els nuclis de Sant Llorenç i Son Carrió i la segona que desenvolupa la seva activitat en la zona costanera des de la delegació de sa Coma.

A nivell funcional l'Equip Tècnic ha estructurat les seves intervencions en quatre programes: Informació, Servei d'ajuda a Domicili, Prevenció i Inserció i finalment Allotjament i Convivència.

La memòria presentada pel departament mostra l'augment intervencions socials que s'ha produït el darrer quadrienni, que és del 44% respecte a l'any 2004 i del 107% respecte a l'any 2002.

Destaquen especialment les intervencions realitzades a l'àmbit de la prevenció i inserció, que conformen el 53% del conjunt. Així com en el 2002 les intervencions en aquest àmbit i les corresponents a l'àmbit de la informació i assessorament estaven equilibrades, ara la feina preventiva suposa la meitat de la tasca desenvolupada.

L'obertura del Centre de Dia ha permès augmentar la incidència de la prevenció en el sector de les persones majors, des d'on es podrà, en el futur desplegar més programes comunitaris, incidint especialment entre els familiars cuidadors, de manera complementària com ara ja fa el Servei d'Ajuda a Domicili.

Els serveis Socials han desenvolupat les seves intervencions principalment en el sectors de la joventut (34%) i de persones majors (23%). Com a sectors emergents apareixen les intervencions amb immigració. També cal ressenyar tres sectors: família, infància i dona, que en conjunt conformen el 26% de les intervencions i que les seves característiques impliquen un

treball comú.

El departament de Serveis Socials prioritza el treball preventiu en les edats joves, així com programes específics dirigits a possibilitar una transició més correcta des de l'etapa formativa obligatòria a la inserció laboral, concretament entre els joves d'entre 14 i 16 anys que presenten conductes de risc social.

El departament, a partir de les dades de la memòria i de la nova llei de dependència dissenyarà línies d'actuació per tal d'adequar-se a les noves realitats socials i al nou marc legal.

Sopar de quintos

Després de quasi mig any de preparar i cercar quins eren els de la nostra quinta, dia disset de març a la fi ens poguérem reunir peu davall taula en el restaurant Son Barbot. Vint-i-quatre jovenells i jovenelles comparegueren de diferents punts de l'Illa per a retrobar-se amb antigues amistats.

Després d'haver sopat del bo, el millor es va organitzar un bon ball; mentre uns ballaven, la resta aprofità per a fer tertúlia amb la gent que feia anys que havien perdut contacte; cosa molt emotiva i molt interessant. Esperem que a la propera trobada hi poguem ésser tots i alguns més amb salut i ganes de disfrutar.

Vetlades en el Molí d'en Bou

Propera tertúlia:

**Pep Cavaller i
Lluís Arboledas
humoristes**

Nam June Paik

L'artista Nam June Paik, nascut a Seül, Corea el 1932, morí el 30 de gener del 2006 a Miami.

Des del 1953 al 1958 realitzà estudis d'Història de la Música, Història de l'Art i Filosofia a la Universitat de Tòquio per continuar els estudis a Múnic i Friburg.

Del 1958 al 1963 treballa a l'estudi de música electrònica de WDR, l'emissora de radio d'Alemanya Occidental a Colònia. Des de final dels anys cinquanta realitzà accions a l'entorn de la música. De l'interès per l'electrònica en general i, a partir d'aquí, per la TV i, després, pel vídeo, fins a esdevenir un dels principals conreadors del vídeo art. De fet, Paik, és considerat el "pare" de l'art del vídeo.

Al començament dels anys seixanta, amb un grup d'artistes conceptuals i poetes formaren el moviment Fluxus. Els seus inspiradors principals eren Duchamp i el músic John Cage, qui defensava les possibilitats de l'atzar, l'accident i el joc en la creació artística.

El 1963 realitzà la seva primera exposició amb televisors a Wuppertal. A partir de 1964 a Nova York, comença la col·laboració amb Charlotte Moorman, violoncel·lista de performance.

El 1965, Paik va enregistrar, des d'un taxi la visita a la ciutat de Nova York del Papa Joan XXIII i la gravació obtinguda va ser visualitzada moments després en un cafè de Greenwich Village. Aquesta va ser la primera vegada que es va reutilitzar -individual i artísticament- un equip portàtil de vídeo.

Aquest mateix any, Paik va realitzar la seva primera exposició de vídeo art -era la primera vegada que el vídeo entrava a una galeria d'art - a la galeria Bonino de Nova York.

Des del principi, Paik, va establir el caràcter revolucionari del nou mitjà (vídeo) en front del domini de les televisions comercials. La seva postura queda reflectida amb aquest comentari: "la TV ha estat atacant-nos constantment al llarg de la nostra vida i ara (amb el vídeo) podem contraatacar nosaltres. El nostre objectiu és la crítica de la TV pura. Com en Kant".

Paik, és un filòsof i aforístic que pensa en alterar la creativitat, moltes vegades de manera paral·lela o contrària, creant obres d'art que conscientment inclouen sempre el contrari d'allò que representen. Són una combinació de massa i massa poc, de coses serioses i divertides, de plaer i de penetració filosòfica.

L'artista incorpora imatges que combinen el passat amb el present i Orient amb Occident, referint-se a temes contemporanis que fan front a la cultura i a la civilització global.

El 1971 exposa al Museu d'Art Modern de Nova York i el 1975 participa a la Biennal de Sao Paulo.

El 1976 fa una retrospectiva a l'Associació d'Art de Colònia i el 1977 a la Documenta VI de Kassel du a terme la primera transmissió per satèl·lit.

Des de 1979 és professor a Düsseldorf i el 1980 realitzà la primera instal·lació de làser.

El 1982 realitzà una retrospectiva al Museu Whitney de Nova York.

El 1987 participa a la Documenta VIII de Kassel i el 1988 construeix la Torre de multimèdia amb 1003 monitors per als Jocs Olímpics de Seül.

Els anys 1991 i 1992 realitzà retrospectives a Zuric, Basilea, Düsseldorf, Viena i Seül.

El 1993 és el representant del pavelló alemany a la Biennal de Venècia i el 1995 realitza una retrospectiva al Museu d'Art de Wolfsburg.

A l'estiu de 1996, dins l'exposició realitzada a la Llonja de Palma "Art medial" tenguérem ocasió de veure unes grans peces d'aquest artista. La TV-Bed creada el 1972 quan Paik va introduir, juntament amb Charlotte Moorman, sensualitat i erotisme en el món rígid de les organitzacions de concerts i d'exposicions estava formada per 18 televisors, una estructura de llit de ferro, 2 pepes, videocassets i 3 magnetoscòpis.

Amb els robots, Joseph Beuys i Gertrude Stein muntats amb velles caixes de TV, l'artista retia homenatge a dos personatges europeus amb qui coincidia. A la colossal Turtle, una tortuga que simbolitza la saviesa asiàtica i la immortalitat en contrast agut amb la informació afegida de les imatges enlluernadores, que passen vibrant vertiginosament pels 156 monitors de la seva closca.

El 1998, el Guggenheim Soho de Nova York presentà una exposició dels seus primers experiments dels anys seixanta, realitzats amb TV i emprant elements magnètics per a manipular la imatge.

El 2001, les seves torres de monitors s'instal·laren al Museu Guggenheim de Bilbao. Aquesta ha estat la seva darrera gran exposició.

Projecte Toshka

Tot va començar a Egipte: la construcció, les ciències, la cultura, ... D'un creuer pel Nil surten aquests papirs que els antics empraven per a escriure-hi.

La sola presència d'aquests i el seu poder màgic són tota una reflexió al voltant de la natura com a medi existencial. Els papirs ens fan percebre un temps passat, un temps retingut, però, per a na Rafela i en Felip no n'hi ha prou. Per a ells, aquests papirs reclamen noves mirades, sobretot, mirades

del presento.

De la seva inquietud intel·lectual sorgeix la necessitat de cercar nous llenguatges, d'entrar dins el terreny de l'experimentació per mostrar-nos la seva creativitat.

En el fons, na Rafela i en Felip ens mostren obres des del sentiment. A l'àmbit del qüestionament i de la reflexió ens proposen una meditació a partir del diàleg entre aquests papirs, el gest i el color. Força, sentiment i expressivitat, curios llenguatge per improvisar un text inexistent.

Partint d'aquesta troballa, na Rafela i en Felip es combinen amb desimboltura i valentia. L'estructuració de formes, sempre interpretables, són d'una vitalitat mediterrània, com no podia ser d'altra manera. Al costat de la intrínseca plasticitat, l'entorn mateix és ple d'una certa narrativitat.

Aquest llenguatge els permet un diàleg amb l'espectador, que és convidat a descobrir-hi interpretacions diverses. L'espontaneïtat del traç, equidistant de l'informal, no lleva gens de força a aquesta narrativitat, al contrari, aconsegueix més intensitat poètica, més puresa.

Na Rafela i en Felip han trobat amb aquesta exposició, tal vegada sense cercar-ho, un cert equilibri que els ha portat a experimentar amb l'atzar, amb els materials, amb els efectes òptics, en definitiva amb l'art.

Esperem que aquesta no sigui la seva darrera sorpresa.

Antoni Sansó

Resultats dels partits del C.D. Cardassar Març 2006

PREFERENT

05.03: Cardassar 4, Patronato 2

Onze inicial: Sion, Esteve, Carles, Miquel Miquel, Rigo, Gil, Genovart, Cabrer, Torreblanca, Joan Sancho i Jose.

Canvis: Ferriol per Genovart, Biel Toni per Torreblanca, Galmés per Jose i Gomila per Joan Sancho.

Gols: Toni Cabrer (2), Torreblanca i Genovart

12.03: Sta. Ponça 1, Cardassar 0

Onze inicial: Sion, Carles, Miquel Miquel, Gil, Ferriol, Galmés, Paleta, Biel Toni, Torreblanca, Jose i Gomila.

Canvis: Esteve per Jose, Genovart per Ferriol i Cabrer per Gomila.

19.03: Cardassar 1, Murense 2

Onze inicial: Sion, Paleta, Miquel Miquel, Esteve, Ferriol, Galmés, Carles, Torreblanca, Cabrer, Genovart i Rigo.

Canvis: Biel Toni per Torreblanca, Jose per Genovart i Paco (juvenil) per Ferriol.

Gol: Jose Gil

26.03: Artà 3, Cardassar 1

Onze inicial: Sion, Esteve, Estrany, Miquel Miquel, Xavier Gil, Genovart, Ferriol, Galmés, Biel Toni, Lluís Torreblanca i Xisco

Canvis: Soler per Xisco, Rigo per Lluís Torreblanca i Joan Gomila per Esteve

Gol: Biel Toni

JUVENILS

04.03: Cardassar 4, Plat. Calvià 0

Gols: Jaume Brunet (2), Paco i Sergi (de penal)

12.03: Calvià 2, Cardassar 0

25.03: Cardassar 3, Ramon Llull 2

Gols: Jeroni, Biel i Quetglas

CADETS

04.03: S.Cayetano 4, Cardassar 2

Gols: Martí i Jordi Espases

19.03: Can Pastilla 0, Cardassar 1

Gol: Jordi Espases

25.03: Cardassar 4, Son Roca 1

Gols: Juan Pablo, Joan Massanet i Martí (2)

INFANTILS

04.03: Cardassar 3, Can Pastilla 1

Gols: Pedro, Jesús i Esnaider

11.03: S. Cotoner 4, Cardassar 0

19.03: Cardassar 0, Lluçmajor 0

25.03: Son Caliu 5, Cardassar 1

Gol: Jaume Galmés

ALEVINS

04.03: Cardassar 2, Xilvar 1

Gols: Gabi i Joan

11.03: P.d'Andratx 1, Cardassar 1

Gols: Joan

18.03: Cardassar 1,- P. na Tesa 1

Gols: Joan

25.03: Patronato 2, Cardassar 0

BENJAMINS

04.03: Cardassar 0, Manacor 7

11.03: Barracar 4, Cardassar 2

Gols: Joan Caldentey

18.03: Cardassar 5, Petra 6

Gols: Bernat, Toni, Sebastià i Joan Caldentey (2)

25.03: Badia 14, Cardassar 5

Gols: Rafel, Bernat, Francesc Ximelis i Joan Caldentey (2)

PRE BENJAMINS

04.03: Escolar 1, Cardassar 3

Gols: Adrià (2) i Joan Sancho

11.03: Cardassar 2, S'Horta 3

Gols: Joan Sancho Fiol i Xavier

18.03: descansaren

25.03: Santanyí 2, Cardassar 4

Gols: Pau (2) i Joan Sancho Fiol (2)

Ignasi Umbert

Com haureu pogut comprovar, aquest mes estrenam una nova secció d'esports, la qual esperem que atraqui encara més la revista a la gent del poble. I per això era imprescindible disposar d'unes pàgines dedicades a l'esport, ja que aquest és un dels hobbies més apreciats pels llorencins. Però abans de res, ha de quedar clar que la nova secció no seria possible sense la col·laboració del club de futbol Cardassar i del club de bàsquet. Així que, des d'aquí, els vull expressar el meu agraïment, sobretot a en Tolo Roig Pocholo i a n'Ignasi Umbert, per part del futbol, i a en Bernat Lloré, per part del bàsquet.

La secció disposarà d'una pàgina del Club Futbol Cardassar, en la qual s'indicarà els resultats del mes de totes les categories. Aquesta pàgina estarà acompanyada per un article personal d'un servidor, el qual, com ja haureu comprovat, es dirà *El Termòmetre*, ja que precisament el que faré des d'aquestes línies és una anàlisi futbolística del mes, no només del Cardassar, sinó que també de Primera Divisió i de la Champions League o la selecció espanyola, quan pertoqui. Abans de res, vull deixar ben clar que serà una pàgina personal, en la qual tot el que digui serà exclusivament responsabilitat meua i no del Cardassar. Aclarit això, també vull mencionar que jo no tendria cap problema en fer la mateixa anàlisi de l'equip de bàsquet del poble, però cadascú sap el que sap i no em consider suficientment experimentat en aquest esport per poder fer una anàlisi així com toca. Així que des d'aquí animo a qui vulgui fer-ho a col·laborar amb nosaltres. De totes maneres, segurament la pàgina que cada mes ens enviarà en Bernat Lloré serà més que suficient per assabentar-nos de la marxa dels equips de bàsquet llorencins.

Per últim, també vull anunciar que algun mes, com a pàgina extra, també hi haurà alguna entrevista a personatges llorencins implicats en el món del bàsquet i el futbol. No em puc comprometre a publicar una entrevista cada mes, però de tant en tant us sorprendrem amb alguna confessió interessant dels nostres esportistes més destacats.

El Cardassar

L'any 2006 va començar realment bé per a l'equip del poble. Durant moltes jornades va restar imbatut, la qual cosa els va permetre escalar posicions en la taula de classificació fins al punt que van recuperar opcions per poder jugar la Lligueta d'ascens, la qual cosa pel mes d'octubre no estava tan clara. Però, malauradament, els darrers enfrontaments contra rivals directes s'han saldat amb resultats negatius i això ha complicat un poc les coses. De totes maneres, encara falten moltes jornades i l'equip encara està en el brou. Ja veurem com respon en els següents partits, els quals seran decisius.

Pel que fa als altres equips, el Balears continua intractable i la resta es baralla per aconseguir entrar entre els set primers (en aquesta lluita estan implicats devers nou equips). Un d'ells és el Badia Cala Millor, que té a les seves files dos llorencins: en Nieto i en Miquel Saletes, aquest darrer com a entrenador. A pesar que en les darreres jornades s'ha desinflat un poc, continua amb serioses opcions de quedar segon.

Primera Divisió

A la Lliga de les Estrelles tot continua igual. El Barça està immens i ja només resta saber quina jornada es proclamarà campió. Més que res perquè els seus perseguidors no són gaire de fiar. El València es mostra incapaç de mantenir una línia regular, l'Osasuna ja fa molt d'estar on està i els galàctics ja volen arran de terra. I el nostra Mallorqueta? Doncs el psicòleg Manzano l'ha tret momentàniament del forat encadenant un bon número de jornades sense perdre. A pesar que no vull llevar ni una mica de mèrit a la feina de Manzano, consider que ha quedat ben clar que els jugadors no estaven de part d'en Cúper, perquè per bo que sigui el nou tècnic, cap entrenador pot transmetre res als seus jugadors en dos dies. I els jugadors vermellencs, va ser abandonar en Cúper (que segurament ho va notar i per això dimití) i començar a córrer com bous i posar-hi un poc d'actitud. En resum, s'ha tornat demos-

trar que en un equip de futbol qui mana són els jugadors (i si no que ho demanin al club dels galàctics).

Champions League

I què dir de la competició més interessant del continent? La veritat és que de cada vegada més m'avorreix veure un partit de la Lliga espanyola, i, en canvi, gaudeixo com un nin petit amb un Bayern-Milan, un Barça-Chelsea, etc. En els emparellaments actuals destaca sobretot, a més dels partits del Barça i el Vila-real, com no, el Milan-Lió. Quin bon partit! Juguen un dels equips més experts i ple d'estrelles (Shevchenko, Kaka, Pirlo, Nesta... quasi res) contra un dels que, almenys per mi, millor funciona com a conjunt: el Lió. Funciona com un aparell de rellotgeria perfectament sincronitzat. Per moments em recorda el València d'en Cúper o el Bayern Leverkusen de fa tres anys. Ara bé, igual que els va passar en aquests equips, pot pagar la seva inexperiència i falta de cracks decisius. De totes maneres, us recomano que el seguiu de prop. Per acabar vull desitjar sort al Barça i al Vila-real en els seus respectius duels, a priori superables (però ja sabem tots com és el futbol).

Adéu-siau. Tornaré el mes que ve amb una nova anàlisi.

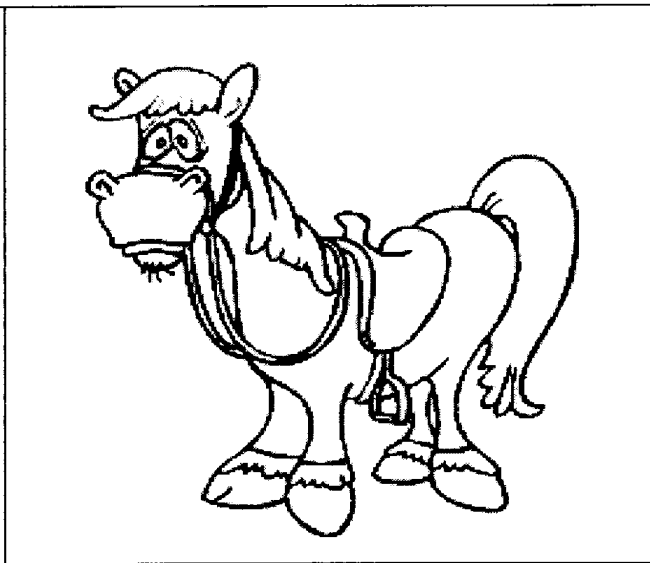
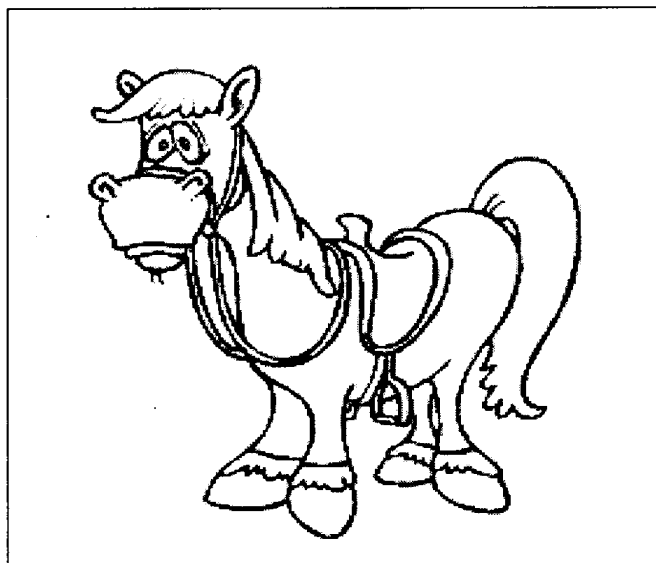
PD: Des d'aquí, vull donar el meu suport a en Miquel Brunet i el seu padrijovent Pere Vicens, els quals van ser destituïts del Margalidà. Una llàstima perquè sé que en Miquel havia dipositat molta il·lusió en aquest projecte i en Pere Vicens (en un moment complicat com aquest és quan val dir-ho) sempre m'ha semblat, juntament amb en Saletes, un dels entrenadors més competitius de l'illa. Segons la meua opinió, han pagat el preu de tenir un equip fet a cop de talonari, els dirigents del qual, a pesar de ser un conjunt novell a la categoria, s'havien posat el llistó massa alt, sense pensar que abans fa falta un temps de transició (i si no mireu el Vila-real, que no ha consolidat el seu projecte fins després de tres anys).

Pau Quina

1.-Cerca les 7 diferències:

2.- Endevinalla:

Una cosa que tothom té,
fins les pedres del carrer.

3.- Enigma:

**Com aconseguim el
número 12 emprant 5
vegades el 5.**

4.- Completa aquesta sèrie de càlcul:

$72:8$ $+6$ $\times 3$ $+15$

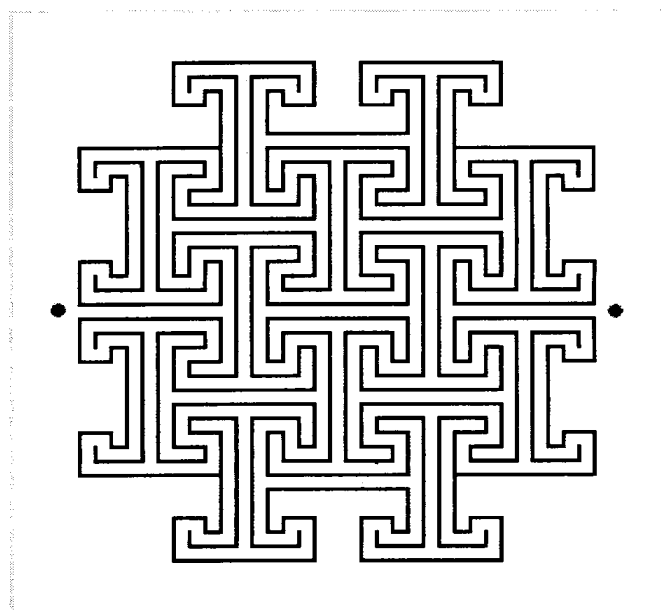
$\times 3$ $+20$ $:4$ $:5$

$+15$ $\times 5$ -30 -30

Margalida Fiol

5.- Laberint:

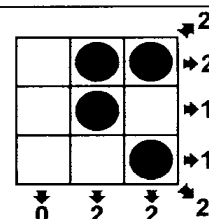
Solucions al número anterior

2.- Enigma: No es podia
saber 417 anys abans en
quin any naixeria Crist.

3.- Les fitxes amagades:

4.- Endevinalla: Els calçetins

5.-Calcula i completa:

6	x	2	+	4	=	16
-		+		+		-
4	x	4	-	8	=	8
x		-		-		+
7	-	3	x	3	=	12
=		=		=		=
14	-	3	+	9	=	20

Rasss, espectacle de dansa infantil per a tota la família

El dissabte 18 de març, a les 6 del capvespre, poguéreu veure l'espectacle *Rasss* a l'Auditoriūm sa Màniga de Cala Millor.

Rasss, el nou espectacle de la creadora Mariantònia Oliver, és dansa, teatre, dibuixos animats, jocs d'ombres i videocreació amb coartada infantil i un punt de sofisticació creativa tan polissona com adulta.

La seva directora i coreògrafa, Mariantònia Oliver, inconformista i creativa per naturalesa, ens explica el més destacat de l'espectacle: "El públic sentirà que ens ho passam molt bé. És difícil no riure, perquè són coreografies molt poc convencionals. Molt divertides. I és que els personatges estan inspirats en uns còmics del prestigiós Max, i els intèrprets intenten ser fidels a allò que serien els moviments d'uns dibuixos animats. Molt absurd, però molt engrescador. Els nins són un públic molt exigent. No els pots tractar com si fossin ximplers i no són fàcils de satisfer".

Tot un repte, sens dubte, que

mescla dansa, animació i teatre. Una dificultat afegida, ja que les tres joves protagonistes són essencialment ballarines i en aquesta història no basta la coreografia. "Hem d'omplir de contingut el gest, i és aquesta part més teatral la que més feina ens duu", comenta Catalina Carrasco.

Rasss és un espectacle de dansa contemporània basat en el joc, la fantasia i la comicitat de l'absurd. Tres ballarines, un maquinista, una il·luminació que dibuixa i defineix l'espai escènic amb una música suau i suggeridora, que ens acompanya en tot moment. I tot això desemboca en un còmic que combina el dibuix animat projectat i tres peculiars personatges en escena que tenen moltes coses a contar.

Mariantònia Oliver diu: "m'interessa treballar sobre el fet artístic i no només sobre el concepte d'entreteniment. M'agrada invertir en creació, innovant, sense atendre gaire els aspectes comercials. Vull cercar sempre que la fantasia sigui allò que alimenta l'en-

treteniment. La imaginació, la diversió, la cultura, no els arguments o les formes convencionals i fàcils d'entendre".

L'espectacle va esser el dissabte, 18 de març, a les 6 del capvespre, a l'Auditoriūm sa Màniga de Cala Millor i les entrades costaven 3 euros.

GUANYADORS DE LA BECA DE CREACIÓ ARTÍSTICA AUDITORIUM SA MÀNIGA-FUNDACIÓ "SA NOSTRA" 2005-2006

Enguany s'han presentat 10 projectes a la convocatòria de la Beca de Creació Artística Auditorium sa Màniga-Fundació "Sa Nostra" 2005-2006. La Beca està dotada amb 10.000 euros, i aquesta convocatòria es destina al món de la dansa. A més de l'ajuda econòmica, la persona guanyadora té la possibilitat de presentar el seu treball tant a l'Auditoriūm sa Màniga com als diferents centres de cultura que la Fundació "Sa Nostra" té a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.

El jurat ha estat format per:

Mariantònia Oliver Ribas, de la companyia de dansa Mariantònia Oliver. Pilar Bover Galmés, cap del Departament de Dansa del Conservatori Professional de Música i Dansa de les Illes Balears. Guillermina Coll Almagro, directora del Conservatori Professional de Dansa de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona. Eva Mulet Velasco, en representació de la Fundació "Sa Nostra". Pere J. Santandreu Brunet, en representació de l'Ajuntament de Sant Llorenç.

El jurat s'ha reunit dia 20 de febrer al Centre de Cultura "Sa Nostra" de Palma i, per unanimitat, ha decidit atorgar la Beca de Creació Artística Auditorium sa Màniga-Fundació "Sa Nostra" 2005-2006 ex-aequo a la Sra. **Avatara Ayuso Vigario**, que ha presentat el projecte **"En el espacio: la danza y su relación con los espacios escénico, arquitectónico y literario"**; i al col·lectiu **COLEACTIVO**, format per **Jean-Marc Serrano** i **Ma-**

riano Fuster, que ha presentat el projecte **"In-out-loop"**.

A més, el jurat n'ha destacat els aspectes següents:

- La trajectòria formativa de les persones guanyadores.
- La inquietud per a l'aprenentatge.
- La faceta de ballarins/coreògrafs.
- La vinculació amb altres disciplines artístiques.

AVATARA AYUSO

El projecte presentat per la ballarina Avatara Ayuso és "En el espacio: la danza y su relación con los espacios escénico, arquitectónico y literario". El projecte consta de 3 fases:

a) Durant la primera fase durà a terme una **investigació de les teories del s. XX que relacionen la dansa i l'espai**. En aquest sentit, farà un repàs a la història de la dansa durant el segle XX, per tal de comprovar com amb les aportacions de Rudolf Laban, John Cage, Merce Cunningham o William Forsythe es va ampliant la concepció que tradicionalment es tenia de la dansa. En aquest projecte hi col·laboraran el poeta i estudiós Carlos Fernández i l'arquitecta i ballarina Eugenia Morales.

b) **Taller coreogràfic** (és a dir, taller pràctic de dansa), de quatre dies de durada (del 26 al 29 de desembre de 2006), en què es treballarà contact i improvisació; composició coreogràfica; el text poètic a la pàgina; i taller d'arquitectura i dansa.

c) **Solo, interpretat per Avatara Ayuso** el 30 de desembre de 2006, en el marc del Festival Internacional de Dansa de les Balears-Dan-samànica 2006.

Avatara Ayuso és una jove ballarina, de gran talent, i amb una formació excepcional. De fet, ha estudiat (sempre amb les màximes qualificacions) ballet clàssic al Conservatori Professional de Palma, dansa contemporània en les tècniques release, Cunningham, modern i Horton (a Madrid, Londres i Nova York), contact-improvisació (a Madrid i Londres), composició coreogràfica (a Madrid i Londres); dansa espanyola; danses de caràcter; tango

argentí; i música per a ballarins. A més, és llicenciada en Lingüística General per la Universitat Complutense de Madrid. Per altra banda, gràcies a una beca del Ministeri espanyol d'Educació i Cultura va cursar el Certificat en Dansa Contemporània de la London Contemporary Dance School (The Place).

Previsiblement el resultat del seu projecte es podrà veure a l'Auditori Sa Màniga de Cala Millor entre el 26 i el 30 de desembre de 2006.

COL·LECTIU COLEACTIVO

El col·lectiu COLEACTIVO, format per Jean-Marc Serrano i Mariano Fuster, ha presentat el projecte IN-OUT-LOOP. Aquest projecte té diferents apartats:

a) Instal·lació: formada per 4 pantalles de projecció, en què es mostrarà la relació del cos humà amb el moviment. Es tracta d'un treball conjunt entre la dansa i la vídeo creació.

b) Espai escènic i instal·lació: les 4 pantalles es connectaran a làmpades i a televisors. Tot plegat s'encendrà de forma interactiva amb l'espectador.

c) Actuació (performance): interpretada per Azkona Goñi i Jean-Marc Serrano. Es basarà en la recerca del moviment a través de la improvisació.

En aquest projecte es recorre a la dansa, la música, a les imatges i als elements de llum.

Jean-Marc Serrano actualment estudia a la SALZBURG EXPERIMENTAL ACADEMY OF DANCE (Àustria). Ha assistit a tallers d'improvisació i experimentació coreogràfica, i a cursos de dansa contemporània a Barcelona i a las Palmas (Canàries).

Mariano Fuster és tècnic superior en realització d'espectacles i audiovisuals. Ha participat en diferents curtemetratges i en projectes de vídeo-creació.

Previsiblement el resultat del projecte IN-OUT-LOOP es veurà a l'Auditori Sa Màniga de Cala Millor durant els mesos de desembre de 2006 i gener de 2007.

Tal dia com avui

ARA FA 100 ANYS

* Que s'acordà construir un pont sobre el torrent de Lluçmar, en el camí del mateix nom.

ARA FA 85 ANYS

* Que, el 29 de març, es va inaugurar la línia de tren de Manacor a Artà, promoguda per Rafel Blanes.

ARA FA 75 ANYS

* Que es va prendre l'acord que, d'ara en endavant, s'elegissin 7 regidors de Sant Llorenç i 4 de Son Carrió.

ARA FA 70 ANYS

* Que d'acord amb l'orde del Governador, es va dissoldre la Corporació i es va constituir una Comissió Gestora. Antoni Sureda Salas en fou elegit president.

ARA FA 65 ANYS

* Que Jordi Pont ocupà la plaça de practicant.

ARA FA 30 ANYS

* Que va sortir al carrer el primer número d'una revista escolar llorençina.

ARA FA 25 ANYS

* Que Miquel Caldentey guanyà de bell nou el Primer Premi nacional de Fondo, amb un colom de la seva propietat.

ARA FA 10 ANYS

* Que Margalida Fullana es proclamà campiona de la Copa d'Espanya V Gran Premi Coronas.

Josep Cortès

*Toieria
Bemenias*

*lister de naces
objectes de regal*

Cector Pasqual, 8 - Sant Llorenç

El pacte social: el positivisme i Nietzsche

Crom el Nòrdic

El positivisme és una teoria del saber que no admet res més enllà dels fets empírics, i per tant nega tot coneixement a priori, com el que proclamaven l'idealisme i el kantisme. També s'ocupa de temes ètics i socials, però es queda en bona part en actituds autoritàries i conservadores: realment cau lluny de les actituds d'esquerra com Rousseau o de les utopies cristianes de Tomàs More.

Comte és segurament la figura central del positivisme. Neix el 1798 i té una amistat temporal amb Saint-Simon. El primer període de la seva carrera intel·lectual és "científic", vull dir positivista. El segon comença amb la mort de Clotilde de Vaux, de la qual estigué profundament enamorat i que es morí a l'any de conèixer-la. A partir d'aleshores es tanca en els seus escrits i el positivisme adquireix un caràcter quasi religiós i místic, i Comte s'autonomena el Sumo Sacerdot.

El sistema de Comte està en franca batalla contra l'enciclopedisme, en tots els seus aspectes de defensa del més dèbil i d'igualtat social, especialment contra Voltaire i Rousseau. Comte ataca els sistemes d'aquests dos pensadors, tildant-los d'irresponsables i de completament utòpics i irreals, i "incapaços de donar un ordre moral i social a la humanitat".

Tot i la seva proclama i utilització de la metafísica, Comte afirma que el positivisme es basa únicament en fets i observacions empíriques i com a tal descobrirà "el funcionament de l'ésser humà". (Com si això fós possible en assumptes ètics, o com si el mer descobriment del funcionament de la realitat, encara que aquest coneixement resultés cert, impusés a la pràctica a ésser utilitzat per tothom).

Els tres estats pels que passa la civilització, són l'estat teològic, l'estat metafísic i el científic:

L'estat teològic és aquell en què tota interpretació de la naturalesa passa per la definició de causes divines. Afirmar que el cristianisme ha conservat rastres d'aquest "estat teològic".

En l'estat metafísic déu i allò so-

brenatural és reemplaçat per entitats abstractes: formes, essències, etc. Aquest estat és de trànsit fins arribar a l'estat positiu, en què l'home ja ha arribat a la comprensió científica i, mitjançant l'anàlisi empírica, comprèn la realitat.

Per tal de portar la seva filosofia de comprensió de la realitat (i de ferm control social), crea una classificació de les ciències i en crea una de nova: la sociologia, "culminació de l'esperit positiu", que ajudarà, almenys aquesta és la utilitat que li busca Comte, a un major control de la societat i a l'eliminació de tot "desaconsellable" sentiment revolucionari.

Crec que ningú ho diu millor que Elena Díez: "És en aquest punt on aflora amb tota la seva força la intenció conservadora i reaccionària de la filosofia de Comte. El seu suport a la dictadura de Napoleó III, així com les seves idees de control de l'opinió pública i de defensa de la propietat privada i de concentració del capital l'han convertit en un adversari de la democràcia i en un partidari dels règims autoritaris. La dictadura del mexicà Porfiri Díaz va utilitzar el positivisme com a justificació teòrica de la seva política. Aquests fets han produït que la paternitat de Comte respecte a la sociologia i el positivisme ha estat reconeguda amb desgana i queixes". Per tant, Comte és l'enèsim definidor per antítesis del pacte social.

NIETZSCHE

Frederich Wilhelm Nietzsche neix el 1844 a Phorta. Curiosament, en la seva joventut fou un nen piadós i creient, àdhuc un escolar obeiènt, cosa que sembla contradir-se amb tota la seva obra posterior. Una anècdota curiosa. Una vegada la mare i la germana l'esperaven, junt amb altres pares, i estava plovent. Tots els nens estaven corrent cap als seus pares sota la pluja, però el jove Nietzsche camina a pas tranquil. Sa mare el crida que corri, però ell segueix caminant tan tranquil. Després arriba i li diu als seus familiars que ho feia així perquè la seva mestra

havia ordenat a tota la classe que caminessin tranquils i sense alterar-se. D'aquesta anècdota s'extreu una deducció curiosa de Nietzsche: el d'una persona ferma, obeiènt i disciplinària, i crec que aquest rastre de la seva personalitat està marcat en una part visible de la seva obra, tot i la impressió que dóna d'indisciplina i acràcia.

El primer llibre de Nietzsche ("el naixement de la tragèdia grega en l'esperit de la música") li costà que mai pogués ascendir en el món acadèmic. El 1879, per la seva salut (que era dolenta des dels 12 anys), es retira del món acadèmic i viu amb una pobre pensió i amb els rèdits familiars (els seus llibres a dures penes donaren beneficis econòmics). El 1882 coneix Lou Salomé, de la que s'enamorarà profundament i amb la qual durà una relació inestable i no corresposta que no durarà molt, però que li inspirarà una nova forma de viure: la voluntat de viure ja no serà pessimisme, sinó una passió arrebataadora.

Uns mesos més tard, Lou trenca amb Nietzsche i aquest no triga molt en "entrar en una profunda solitud", tal com ho comunicarà a un amic. Completament absent dels plaers mundans (amics, dones, beguda, tabac...), s'entrega, amb la salut en continuu decliu, a una vida solitària. Finalment, el 1889 cau desmaià i els seus amics i la seva germana el duen a una clínica psiquiàtrica. El gran vitalista ja no recobrarà mai la salut mental, i morirà el 1900, a l'entrada d'un segle que es veuria profundament marcat per la seva filosofia. I ja abans de la seva mort, la seva germana Elisabeth recopilarà l'obra de Nietzsche, adaptant-la al nazisme, el qual empitjorarà encara la difícil popularitat de l'obra nietzscheana.

La concepció filosòfica i moral de Nietzsche

Segons Nietzsche, els valors tradicionals (caritat, ascetisme, religiositat...) es contraposen als valors de la vida. La vida no està en funció ni de les dependències de la moralitat religiosa, ni encara de la subordinació a la

naturalesa. Tota racionalitat atempta contra els valors de la vida: espontaneïtat, desig de poder, antidogmatisme. El primer error contra la vida fou Plató, amb la seva metafísica i la seva maièutica. Si Sòcrates proclama els ideals de la raó i ressalta la necessitat de la divinitat per a mantenir-los, Nietzsche proclama que l'ànima de poder i la llei del més fort són el que realment motiva l'home. A Nietzsche li repugna sobremanera l'"ideal del poble" que proclama el cristianisme, segons el qual els homes són "ovelles descarriades a les que un pastor farà tornar al ramat", i per tant de dur al contraextrem aquesta concepció de Jesús (fortament antiesquerres), proclama que l'ésser de l'home és la voluntat, que la religió cristiana és una mentida i porta l'actitud antimetafísica als seus extrems. El religiós platònic roman apaciguat ("domesticat" segons Nietzsche) en la contemplació de déu: el superhome nietzscheà roman en un estat de continu descontent (com els cíncics en la seva lluita contra els costums) i només la seva força de voluntat el manté en la seva lluita.

Un exemple filosòfic seu seria "la formació dels conceptes". Si assenyalo un home i dic: "aquell home és el Joan", i n'assenyalo un altre i dic: "aquell altre home és l'Enric", aleshores és evident que el concepte "humanitat" és universal. Però aquest concepte, té una existència metafísica, o sigui positiva? Segons Nietzsche, quan fem el procés d'abstracció, primer (de nadons per a entendre'ns) veiem "coses", després anem veient similituds entre les coses (aquell és un "home", aquell és un "gos", allò és una "taula") i després a similituds que pressuposen entitats extramentals (la més clara és el nombre: els nombres no existeixen com a entitats materials, però ningú nega que tinguin una "representació material": jo no puc dir: "Maria, Joan i Pep són un número tres", però és veritat que "Maria, Joan i Pep són tres" i que "el número tres existeix". Per a Nietzsche, l'ésser, déu, l'ànima, etc., són conceptes purament teòrics, sense existència de cap tipus, conseqüència d'una abstracció excessiva i fictícia de la realitat. La teoria radicalment antimetafísica de

Nietzsche és indemostrable (de pretendre demostrar científicament l'existència de déu (o de l'ésser), hauríem de definir déu com a científic, o sigui, com un fet experimental), i de fet l'antimetafísicisme de Nietzsche ve sota un suport en bona part emocional (amor a la rebeldia i al plaer, rebuig a l'autoritarisme, eliminació de tota "esperança divina en el més enllà", etc.).

Simbolisme de Nietzsche: Apolo i Dionís

Segons l'antiga mitologia grega, Apol·lo fou el déu de la claredat, de la il·luminació, de la màntica, de la profecia. Dionís és en canvi un déu de la desmesura, de la vinya i del raïm, del descontrol, fins del vici. Nietzsche utilitza ambdues divinitats com a símbols contraposats. "Els apol·linis" són la gent adoradora del culte a déu, els amants "de les formes", vull dir de la metafísica o d'alguna de les seves formes d'interpretar-la, amants de l'ascetisme i de la vida amistosa. En canvi, "els dionisiacs" són aquells que prefereixen "senzillament viure", entregar-se a la desmesura, adorar la vida "en si mateixa" i, com que un dionisiac no té el fort consol de la metafísica, cau en un cert pesimisme. Nietzsche dona un suport clar a la forma de viure dionisiaca en detriment de l'apol·línica. Per tant, el seu ideal no es troba en radical contraposició amb el d'Epicur: mostrar els sentiments sense por, aspirar al màxim al coneixement com a alliberació, tenir un grup apartat d'amics, desmentir les falsedats de la filosofia més purament especulativa i viure amb ascetisme. (Tot i la desmesura que Nietzsche proposa en la seva filosofia, degué ésser una mesura purament emocional i de rebel·lió, donat que, tant en bona part de la seva obra com en quasi tota la seva vida, practicà i predicà l'ideal d'ascetisme i d'abstenció de plaers).

Nietzsche contra el poble?

Crec que és

interessant tractar una mica el sentiment democràtic o antidemocràtic de Nietzsche, àdhuc el seu sentiment o no de misogínia.

En alguns fragments de la seva obra destaca que "el superhome només és assequible a alguns", i després que aquest "ha de viure en solitud i allunyar-se de la societat". Per tant, el superhome no és el "tirà sociable" de la sofística, sinó un orgullós anacoreta. Nietzsche dedica un munt de frases contra "el poble ignorant", però, a aquest respecte, crec que insulta el poble "com a ignorant", però no dirigeix la seva crítica contra aquells amb interessos culturals i antieclesiàstics (es diu que dedicà una de les seves obres a Voltaire). Havia perdut tota esperança que el poble es dediqués a "causes més productives"? Sembla que sí. En realitat, però, alaba bastant més la gent dionisiaca que els líders del poder (perquè considera que molts governants són esclaus de les seves emocions). Tot i la seva preferència cap a la vida dionisiaca i el seu rebuig a la vida religiosa, Nietzsche proposa l'ideal dionisiac amb un radical capteniment i control de les emocions. En realitat, recorda a vegades l'hedonista Aristip, que proposa que l'home "ha d'experimentar grandíssimes emocions, però sempre estar llest per a escapar-ne sense ser-ne esclau".

Ja he tractat abans el rebuig de Nietzsche contra l'antisemitisme del seu temps (perquè el considera irracional i en contra de la passió de l'individu). En realitat, recordo, fou la germana d'Elisabeth la que portà a terme la "conversió" de Nietzsche al nazisme.

Per tant, Nietzsche no és tant enemic del poble com de la manca de virtut, i el seu pensament no és una pura misantropia, àdhuc la misogínia que s'extreu de part dels seus escrits es contradiu amb la notable admiració que sentia per algunes dones del seu temps (com Lou Salomé). Penso que defineix el pacte social per absència, o sigui per individualisme, i no per una radical antítesi.

La cervesa de Déu

Miquel Jordan i Ronsano

Aquesta és la dedicatòria que figura en el llibre del Sr. Joan Guasp titulat: "La cervesa de Déu".

"Per a en Tomeu i na Margalida, que dedicaren a na Caty els millors somriures de la seva vida".

Preats, amics lectors, avui el nostre article és força especial, doncs el vull dedicar al Sr. Joan Guasp, un home d'una intel·ligència, sensibilitat i humor fora de sèrie, igual que és fora de sèrie una de les seves obres literàries que per a mi em resulta molt entranyable i humana. Es tracta de "La cervesa de Déu". Segur que molts de vostès han llegit el llibre o, si més no, n'han sentit parlar.

El motiu d'incloure'l en aquest raconet dedicat a la vida i l'esperança, és perquè crec que és una obra imprescindible per a totes les persones interessades en la lluita contra l'E.L.A. En "La cervesa de Déu", el Sr. Joan Guasp ens descriu amb tota tendresa, estimació i respecte la vida i el terrible patiment de na Caty Salom i Parets.

A l'inici de cada capítol ens relata els últims moments de la vida de Caty, que van tenir lloc el matí del trist 2 de novembre de 1998. Però ho fa amb tant realisme i sensibilitat que pareix que el propi autor hagués viscut en persona tan dolorós dilluns, com bé ho prova aquest petit fragment amb el qual comença el capítol 9, a la pàgina 85:

"A la paret de l'habitació, en un lloc preferent, hi és ella, fotografiada amb els pares i el germà. La família. Na Caty s'emociona quan pensa en la família. Més que ningú ha pogut comprovar la importància que ha tingut per a ella.

-Què hauria estat de mi sense el pare, sense la mare, sense el germà? Ells han viscut per mi. I encara diuen que són jo qui els vaig viure. En tenen cada una!

Ben aviat seran les deu.

La mare ja ha parlat amb la seva germana, que viu a Binissalem. Que vingui de seguida. Vol envoltar d'éssers estimats els últims moments de la filla.

El marit és al treball, a la incineradora de son Reus. De moment no

el vol molestar, però tem el pitjor. El que no vol és neguitejar na Caty. Per això li ho consulta:

-Caty, vols que telefoni al pare?

Na Caty es queda mirant na Margalida amb els ulls més badats que mai".

En una de les xerradetes que adesiara tenc l'honor d'empatar amb el Sr. Joan Guasp, em va explicar que quan anava a ca na Caty per parlar amb els seus pares i compilar la informació necessària per poder escriure el llibre amb la màxima fidelitat, moltes vegades, en asseure's, ho feia en la butaca en què na Caty havia passat els seus dies d'elàtica, i que la seva família anomenava "el tron de na Caty".

Aquesta circumstància pareix que va infondre al Sr. Guasp l'esperit de na Caty, de tal forma que llegint "La cervesa de Déu" es pot comprovar com el bon escriptor de Consell es posa a la perfecció en la pell de la nostra estimada santamariera, fent partícips els lectors de totes les inquietuds de na Caty, de les seves il·lusions, pors, patiments, esperances i, com no, del gran amor i agraïment envers els pares i germà, per sapiguer fer propis els desitjos i necessitats de la filla i germana del cor.

De la seva ploma sàvia i poètica, el Sr. Guasp fa néixer Eleta, una simpàtica i entremaliada angeleta de color rosa, que acompanya na Caty en tot el llibre.

Eleta és el personatge que mentres parla amb na Caty explicant-li el que li succeeix, ens permet a nosaltres -els lectors- conèixer i compartir els pensaments i les angoixes de la valenta i garrida mallorquina, com bé ho demostra aquest petit fragment de la pàgina 26 del llibre:

"Na Caty començava a sospitar d'Eleta. Per què la seguia pertot arreu? Com és que s'assabentava de tot el que ella feia, de tot el que li succeïa?

Caty: -M'has de dir qui ets veritablement, Eleta. Estic malalta. No sé exactament quina malaltia tinc, però segur que és alguna cosa molt greu. Què cerques i què vols de mi?

Aleshores Eleta, l'angeleta de les ales roses, va somriure i li digué la ve-

Ultramillor

**Agència de viatges del grup A
Títol 999**

**Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
Tel. 971 585720**

ritat, alleujant-la dels dubtes.

Eleta: -Tu saps que tots els humans teniu un àngel de la guarda. Jo sóc el teu. Això és tot. Entens ara per què estic al corrent de tot el que et passa, de tot el que et preocupa, de tot el que penses i de tot el que sofreixes?

No calia dir res més. Bé ho sabia na Caty, tot allò de l'àngel de la guarda, encara que el seu no se l'havia imaginat d'aquella forma, amb aquella figura tan fràgil i esquifida. S'alegrà que fos una angeleta i que tingués les ales roses i que la seguís pertot allà on anava i que se li aparegués en els moments que més ho necessitava".

No sé si he sabut, amb aquests dos petits fragments, transmetre a l'a-

mic llegidor un poc de la tendresa, l'estimació i el respecte que el Sr. Guasp ha posat a l'hora d'escriure "La cervesa de Déu", però almanco aquesta ha sigut la meua intenció, al pic que agrair públicament a l'excel·lent poeta de Consell "sobirà dels aforismes", la seva dedicació durant tot un any a escriure'l.

Caty, des del cel, segur que està la mar de contenta de veure com un lletraferit de la categoria del Sr. Joan Guasp, autor de nombroses obres teatrals, totes d'èxit, així com de gran quantitat de novel·les plenes de gràcia i enginy, ha esmerçat temps i saviesa en escriure un llibre sobre la seva vida. I per si tot això fos poc, destinar una part dels guanys de la venda del llibre

a Adela.Balears.

Com veuen, preats lectors, tan destacada com la seva obra és la humanitat d'aquest conseller de bé que nom Joan Guasp. Serveixi, doncs, aquest article, per retre-li un humil però sentit homenatge de reconeixement a la tasca que ha fet i que fa per l'associació i, per tant, per mantenir viva la recordança de Caty Salom i Parets.

Moltes gràcies!

Per finalitzar, tan sols voldria dir a totes les persones que estiguin interessades en llegir "La cervesa de Déu" que poden adquirir un exemplar trucant als telèfons 971 620215 i 971 140739, o bé al fax 971 140739 d'Adela Balears.

Una fotografia

Aquesta fotografia la vaig tirar a començaments de març, en un viatge que vaig fer al sud del Marroc i, en mirar-la detingudament, m'han entrat ganes de fer-ne un comentari.

El primer que destaca és la feixuga càrrega que porten els dos personatges, tal vegada un nét i la seva padrina, que, com molts d'altres aquella zona, han de treginar llenya, aigua, menjar per als animals i altres materials necessaris per a la llar. En veiérem molts, com ells, sobretot dones, que havien de posar les dues mans per aguantar la càrrega, ja que no hi havia gaire vehicles motoritzats i les someretes estaven reservades als homes, que poques vegades anaven a peu.

També em va cridar l'atenció el fet que el nin va sense calcetins i arromangat, encara que les muntanyes veïnades -estan a les estribacions de l'Atlas- estassin cobertes de neu. No sé si tenia fred o si el cos ja s'havia avesat a aquelles temperatures, però nosaltres anàvem ben tapats.

Però el que més em va sorprendre va ésser el somriure de complicitat que tenen els dos. De què devien xerrar, per estar tan contents, que els va fer oblidar que anaven carregats com uns muls?

Som dels qui pensen que la felicitat total no existeix, que tot lo més hi ha petits moments en què per alguna circumstància t'oblides de tots els problemes i t'atraques a aquest petit plaer que pot tenir alguna semblança amb la felicitat. Aquesta circumstància no té perquè ésser molt important, pot bastar una conversa entre amics, la lectura d'un llibre, una peça musical, un passeig per un lloc agradable, una pel·lícula, una obra de teatre..., però és suficient per fer-te abstrure dels maldecaps i fruit del moment.

Qui sap si aquests dos personatges es trobaven en una situació semblant, però el cert és que les seves cares no reflecteixen cansament, ni angou, ni res que pugui considerar-se negatiu, tot i que probablement tenen motius més que sobrants per queixar-se. Per ventura en arribar a caseva les coses seran diferents, però en aquell precís moment diria que eren feliços. Tant de bon que aquella felicitat els pogués durar molt de temps!

Josep Cortès

Jaumet: Com que ja hem entrat dins sa primavera, s'època de s'amor, i en Mariano en va molt endarrer, què vos pareix si parlam de s'amistat entre homos i dones? Jo crec que elles se donen amb més intensitat amb s'amistat, perquè noltros som incapaços de demostrar es nostros sentiments sense intimitat.

Julià: Sens dubte són dos llençaments diferents per un aspecte fonamental de sa vida.

Xesc: Com diu en Ramon, s'amistat compleix un aspecte fonamental tant pes sexe masculí com femení; s'amistat compleix sa funció de defensa i protecció davant sa duresa de sa societat.

Tomeu: Segons es sociòleg Amando de Miguel, són elles ses que més s'amuen dins un reduït grup d'amics o amigues.

Xesc: És clar, per sa dona és més important que per s'homo perquè sa dona sempre ha tengut més dificultats per obrir-se camí a sa vida.

Jaumet: Diu na Carmen Alborch en es seu llibre "Solas": "L'homo sempre ha estat educat per a reprimir els seus sentiments i ésser fort, per això la dona té més desenvolupat el sentiment de l'amor i de l'amistat. Per això, els homes tenen més fàcil rivalitzar que intimar".

Julià: En canvi sol funcionar molt bé, sempre que no hi hagi sexe per enmig, s'amistat entre un homo i una dona (es homosexuals tots solen tenir bones amigues).

Tomeu: I sense ésser homosexual; sa personalitat de s'homo l'impedeix xerrar de sentiments amb un altre homo, per por de perdre sa seva virilitat i en canvi parlant amb una dona

se sent més alliberat.

Mariano: Segons s'antropòleg, ets únics culpables de sa diferència entre s'amistat entre homos i dones són ses normes de sa societat, s'amistat no té perquè ésser més íntima ni més perfecta entre dones o homos; segons ell, científicament, no és ver que sa dona sia més sensible. S'amistat és tan necessària com s'amor o es sexe, tant per homos com per dones. Per tant, jo no crec amb sa teoria que s'amistat entre un homo i una dona hagi d'ésser forçosament sense sexe.

Jaumet: Veig que hi ha tema per estona, però si volem afegir quatre frases fetes i xerrar un poc de política és hora de canviar.

Xesc: Ala idò, jo faré s'entrada: mentre uns hagin de suar sang perquè uns altres visquin millor no s'acabarà es terrorisme.

Julià: Jo volia donar ses gràcies an el Sr. Matas per haver llevat sa presió en es mallorquins, però mos hauria d'explicar a quins mallorquins. I també moltes gràcies per haver impulsat es tren, però per què cony eren aquelles protestes per sa via en què comandava vostè?

Ramon: Jo crec que ha arribat s'hora de què totes ses noves urbanitzacions se deixin un petit racó tancat per deixar-hi es poals des fems.

Tomeu: Sa classe política és important per tothom i desacreditar es contrari mos fa mal a tots.

Jaumet: Des de sempre ses lluites religioses han destruït pobles i cases amb brutals lluites aïllant famílies senceres.

Xesc: Si un homo escriu un llibre sap predicar un bon sermó i sap fer sa seva feina millor que ets altres, pot viure enfora que sa gent acudirà a ca seva.

Julià: Si qualcú amb una discussió se resisteix a ajustar-se a sa veritat, si no té s'intenció de ser veridic, és intel·lectualment un bàrbar; de fet, això és sa posició de s'homo-massa.

Ramon: Molts utilitzen sa meitat de sa seva vida en fer miserable s'altra meitat.

Tomeu: Me repugna fer ses coses a mitges. Si és una bona cosa m'hi dedic en cos i ànima; i si és dolenta no

la començ.

Jaumet: Ala atlot, si en Mariano ha de dir sa darrera, ja és ben hora, au, Mariano.

Mariano: Quan Jesucrist encara anava pel món hi havia a un poble un metge i una atlot tan guapa que just mirar-la tirava d'esquena. Es metge anava boig per ella però com que ella sa sentia segura de sa seva bellesa sempre el passava amb cançons, però mira per on, un dia se presenta a cas metge i resulta que està embarassada. Ella li diu: "Faré tot lo que me demanis si m'evites aquest escàndol".

Es metge l'amaga fins després d'haver tingut s'atlot. Es metge agafa s'atlot i se'n va sense estar molt segur de lo que havia de fer amb ell.

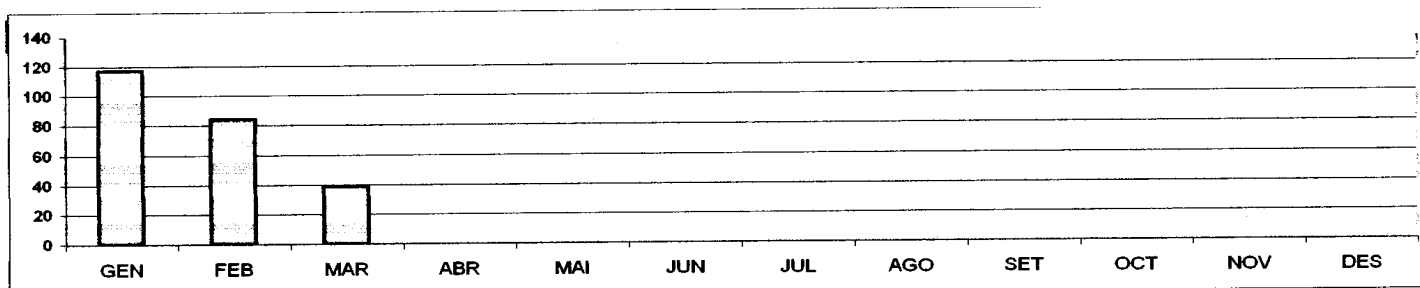
Amb això, passant per un altre poble, veu davant una casa que hi ha molta de gent arremolinada. S'hi acostava a demanar què passava i li diuen que es senyor de la casa està desesperat de mal de ventre, que no hi ha manera humana per aturar-li.

I ell diu: "deixau-me entrar que jo som metge". Quan ell veu que no és res li posa un calmant i pensa: ara és sa meva. I diu a aquella gent: "Ja podeu passar, ha tingut un atlot". Sa vida continua i quan aquell bon senyor se va veure a ses darreres crida s'atlot en es cap des llit i li diu: "Fill meu, ara t'he de contar es secret de sa meva vida: jo no som ton pare, jo som ta mare, ton pare és es sabater d'aquí davant".

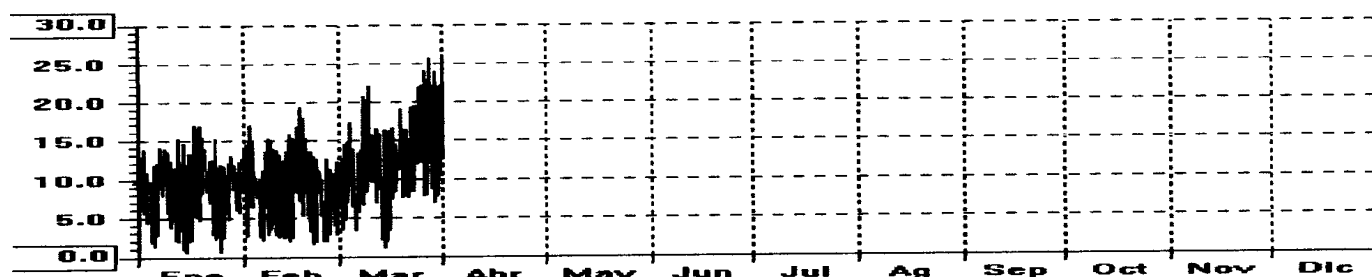
Joan Roig Mascaró

Pedro José
i les seves manualitats

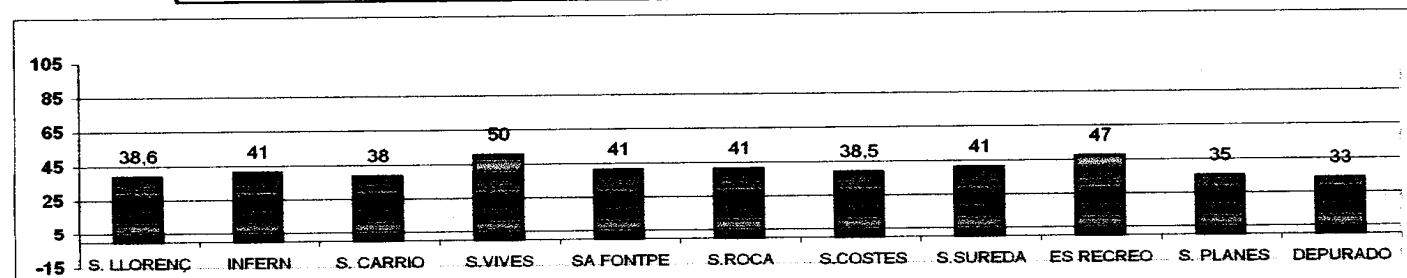
Carrer es Pou
Sant Llorenç

Aquestas son las plujas a Sant Llorenç per mesos, font : Ca'n Xesc B480

Evolució de la temperatura de l'any per mesos, font: Ca'n Xesc

la pluja del mes de març al terme municipal llorenç, font: Ca'n xesc i col·laboradors

Resum comparatiu del mes de març		
anys	2006	2005
Cel serè	13	12
Cel nuvolat	10	15
Cel cobert	8	3
Gelades	2	0
Calabruix	0	0
Boirades	4	6
Tempestes	0	0
Temp. màx.	26,2	22,4
Temp. mín.	1,1	-1,8
Mitja del mes	12,4	10,8
Màx. mitja	18	16
Mín. mitja	7,3	5,7
Pluja del mes	38,6	14,6
Pluja acumulada	219,9	116
Velocitat màx.	del vent	
S. Llorenç	51	48,3
Sa Fontpella	113	43,3

L'informació apareguda an aquesta plana, és elaborada a partir de les dades recollides a Ca'n Xesc i col·laboradors
Textes i disseny son del mateix autor.

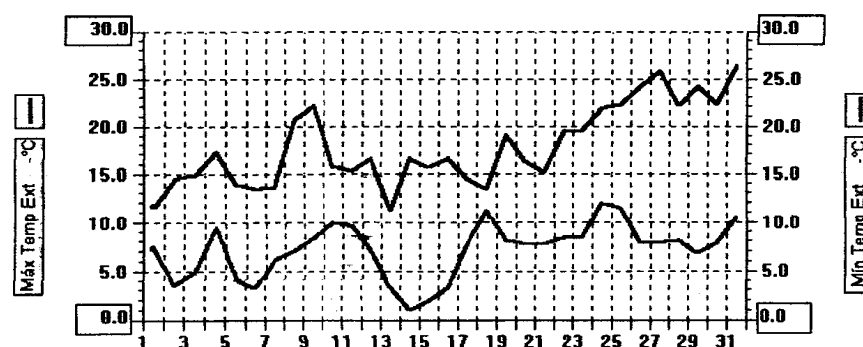
Des darrers 31 dies no hi ha massa coses a dir. Just se destaca sa baixada des torrent de ses Planes, i amb poca quantitat, sa nit des 5 an es 6, degut a sa ploguda d'es diumenge dia 5.

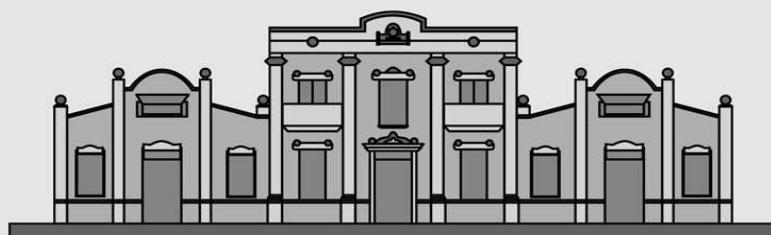
També és notable sa ventada des dissabte dia 11, en què es vent arribà an es 113 km/h, segons marcà s'instrument de sa Fontpella.

També és de notar sa forta pujada de sa temperatura, com se pot veure amb detall en es gràfic de baix. Sa línia superior és sa màxima i sa inferior sa mínima.

En es resum comparatiu també veim com, en conjunt, sa temperatura és devers dos graus més alta que l'any passat.

Xesc

S'ESTACIÓ

— complex —

Passeig de S'Estació, s/n - MANACOR

DE DILLUNS A DISSABTE, DE 9:15 H. A 21:15 H.
PÀRKING GRATUIT LES DUES PRIMERES HORES

Perfums **Sirer**
D'40'
OPTICAL
PUIGROS home
PARAFARMACIA *Ladaria*
CAFETERIA
RESTAURANT

Borinos

FLEXA®

MERCADONA